

Годишен доклад за дейността
Доклад на независимите одитори
Финансов отчет

Универсален пенсионен фонд
„ЦКБ – Сила”

31 декември 2022 г.

Съдържание

	Страница
Годишен доклад за дейността	-
Доклад на независимите одитори	-
Отчет за нетните активи на разположение на осигурените лица	1
Отчет за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица	2
Отчет за паричните потоци	3
Пояснения към финансовия отчет	4

ЦКБ Сила

ДОКЛАД

**ЗА УПРАВЛЕНИЕТО НА УНИВЕРСАЛЕН
ПЕНСИОНЕН ФОНД „ЦКБ – Сила“ ПРЕЗ 2022 ГОД.**

СЪДЪРЖАНИЕ:

A. ОСИГУРИТЕЛНА ДЕЙНОСТ	3
Б. ФИНАНСОВА И ИНВЕСТИЦИОННА ДЕЙНОСТ	4
I. ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ФОНДА	4
II. ИНВЕСТИРАНЕ НА СРЕДСТВАТА	5
III. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АКТИВИТЕ	8
IV. Доходност на активите	9
B. ОСНОВНИ РИСКОВЕ ЗА ФОНДА	9
Г. ПЕРСПЕКТИВИ И ЦЕЛИ	10

A. ОСИГУРИТЕЛНА ДЕЙНОСТ

Общият брой на осигурените лица към 31.12.2022 год. е **311 804**, което е с **4 807** души по-малко спрямо 31.12.2021 год., когато са били **316 611**. От тях **58 470** са от подадени заявления, **114 627** са се прехвърлили от друг пенсионен фонд, а **138 707** са служебно разпределени.

За **1 180** лица, подали заявления за участие в ЦКБ-СИЛА – УПФ, НАП е подал информация, че отговарят на условията, но все още не е преведена вноска. **4 149** лица са служебно разпределени, но също още не са получили вноска.

Новите осигурени лица през 2022 година с постъпили вноски по партидите са **23 487**. От тях от подадени заявления са **1 065** осигурени, прехвърлени от друг фонд – **13 195**, прехвърлили от ДФГУДПС – **33** лица, служебно разпределените – **9 194** души.

През годината са подадени **898** заявления за участие в УПФ. От тях одобрени са **691**, от които за **10** лица все още не са постъпили вноски. Отказани от НАП са **176**, а непотвърдени са **31** заявления.

Средният месечен размер на вноските през годината е **39.17** лв.

Поради старост или смърт на **726** осигурени лица или на техни наследници са изплатени еднократно натрупаните суми.

През 2022 г. **671** лица са променили осигуряването си от УПФ във фонд „Пенсии“ по реда на чл. 4б от КСО, **92** лица са прехвърлени към Фонда за изплащане на пожизнени пенсии и **756** лица са прехвърлени към Фонда за разсрочени плащания.

През годината в други универсални фондове, управлявани от други пенсионни дружества се прехвърлили **26 645** осигурени лица.

№ ПО РЕД	ПОКАЗАТЕЛ	БРОЙ
1.	Осигурени лица към 31.12.2022 год.	311 804
2.	Новоосигурени лица за периода от 01.01.2022 год. до 31.12.2022 год.	23 487
2.1.	Нови осигурени с подадени заявления	1 065
2.2.	Нови осигурени от служебно разпределение	9 194
2.3.	ПРЕХВЪРЛЕНИ ОСИГУРЕНИ ЛИЦА ОТ ДРУГ ФОНД	13 195
2.4.	ПРЕХВЪРЛЕНИ ЛИЦА ОТ ДФГУДПС по чл.124а от КСО	33
3.	Подадени заявления за периода 01.01.2022 г. – 31.12.2022 г.	898
3.1.	ОДОБРЕНИ НОВИ ЗАЯВЛЕНИЯ	691
3.2.	ОТКАЗАНИ НОВИ ЗАЯВЛЕНИЯ	176
3.3.	НОВИ ЗАЯВЛЕНИЯ С НЕЯСЕН СТАТУС	31
4.	ЕДНОКРАТНО ИЗПЛАТЕНИ ПРИ НАСТЪПИЛ ОСИГУРИТЕЛЕН СЛУЧАЙ	726
5.	ЗАКРИТИ ПАРТИДИ НА ЛИЦА ПРОМЕНИЛИ ОСИГУРЯВАНЕТО ПО ЧЛ. 4Б	671
6.	ПРЕХВЪРЛЕНИ КЪМ ФИПП	92
7.	ПРЕХВЪРЛЕНИ КЪМ ФРП	756
8.	ПРЕХВЪРЛЕНИ В ДРУГИ ФОНДОВЕ	26 645
№ ПО РЕД	ПОКАЗАТЕЛ	ЛВ.
1.	СРЕДЕН РАЗМЕР ВНОСКА	39.17

Б. ФИНАНСОВА И ИНВЕСТИЦИОННА ДЕЙНОСТ

I. ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ФОНДА.

Към 31.12.2022 год. постъпленията във Фонда са в размер на 223 599 хил. лв. От тях 162 414 хил. лв. са постъпленията от осигурителни вноски. От други фондове са прехвърлени 60 925 хил. лв., а средствата на лицата възстановили осигуряването си в УПФ са в размер на 260 хил. лв.

От фонда са изплатени, както следва: на други пенсионни фондове за лица, прехвърлени към тях – 122 258 хил. лв., променили осигуряването си по реда на чл.4б от КСО – 7 704 хил. лв., на наследници на починали осигурени лица – 3 875 хил. лв., еднократно плащане на осигурени лица - 432 хил. лв., изплатени средства еднократно или разсрочено на осигурени лица, придобили право на пенсия – 54 хил. лв. Прехвърлените средства към Фонд за изплащане на пожизнени пенсии са в размер на 1 661 хил. лв., а прехвърлените средства към Фонд за разсрочени плащания – 4 673 хил. лв. Отрицателен доход от инвестиране на средствата на пенсионния фонд: 20 941 хил. лв. Начислените такси и удъръжки за Дружеството са 17 087 хил. лв., от тях: 6 091 хил. лв. от осигурителни вноски и 10 996 хил. лв. инвестиционна такса. Стойността на нетните активи към 31.12.2022 год. е 1 508 204 хил. лв. Увеличението спрямо 2021 год. е 44 914 хил. лв. или 3.07 %.

ДИНАМИКА В НЕТНАТА СТОЙНОСТ НА АКТИВИТЕ НА УПРАВЛЯВАНИЯ ОТ ДРУЖЕСТВОТО УНИВЕРСАЛЕН ПФ

№ по ред	Наименование	УПФ		
		2022	2021	Сравн.
		Сума		
I	Нетни активи в началото на периода	1,463,290	1,330,708	132,582
II	Увеличения	223,599	277,073	-53,474
1	Постъпления от осигурителни вноски	162,414	151,792	10,622
2	Прехвърлени средства от други пенсионни фондове	60,925	41,507	19,418
3	Средства на лица възстановили осигуряването си в УПФ по реда на чл.124а от КСО	260	210	50
4	Доход от инвестиране на средства	-	83,564	-83,564
5	Преведени лихви от НАП	-	-	-
6	Други увеличения	-	-	-
III	Намаления	178,685	144,491	-34,194
1	Изплатени пенсии	-	-	-
2	Изплатени средства еднократно или разсрочено на осигурени лица, придобили право на пенсия	54	1	-53
3	Изтеглени средства от осигурени лица	432	244	-188
4	Изплатени средства на наследници	3,875	4,290	415
5	Прехвърлени средства на други пенсионни фондове	122,258	95,536	-26,722
6	Преведени средства на НОИ	-	-	-
7	Средства за държавния бюджет	-	-	-
8	Средства на лица променили осигуряването си по реда на чл.4б от КСО	7,704	27,223	19,519
9	Прехвърлени средства към пенсионния резерв	-	54	54
10	Прехвърлени средства към ФИПП	1,661	464	-1,197
11	Прехвърлени средства към ФРП	4,673	546	-4,127
12	Отрицателен доход от инвестиране на средствата на пенсионния фонд	20,941	-	-20,941
13	Изплатени такси на дружеството, в т.ч.	17,087	16,133	-954
13.1	- удъръжки от осигурителни вноски	6,091	5,694	-397
13.2	- инвестиционна такса	10,996	10,439	-557
13.3	- въстъпителна такса	-	-	-
13.4	- други такси	-	-	-
IV	Нетни активи в края на периода	1,508,204	1,463,290	44,914

II. ИНВЕСТИРАНЕ НА СРЕДСТВАТА

През 2022 година основният фактор, който определяше поведението на световните капиталови пазари беше агресивната война на Русия срещу Украйна, инфлацията и паричната политика на основните централни банки – Федералния резерв и Европейската централна банка.

Началото на въоръжения конфликт между Русия и Украйна на 24.02.2022г беше неочеквано за много от пазарните участници и световните борси реагираха бързо със спадове. Последвалата енергийна криза – рязкото увеличение на основните енергийни източници за Европа като природен газ и нефт доведе до пренасяне на инфлацията в промишлените и потребителски стоки. Инфлацията се отключи и основните централни банки започнаха рестриктивна парична политика по увеличение на лихвите и прекратиха изкупуванията на ценни книжа. Европейската централна банка и Федералния резерв започнаха повишения на основните лихви.

В Еврозоната Европейската централна банка повиши 4 пъти основната лихва и от 0,00% тя стана 2,50% към края на годината.

В САЩ Федералният резерв повиши 7 пъти основната лихва - Federal Funds Target Rate - Upper Bound от 0,25% тя стана 4,50% към края на 2022 година.

Като цяло 2022 година за финансовите пазари премина изцяло под знака на спадове на основните индекси. Спадовете на основните индекси на капиталовите пазари беше придружено и от спадане цените на дълговите ценни книжа.

В България на 02.10.2022 година се проведоха извънредни парламентарни избори. До края на 2022 година не можа да се сформира редовен кабинет. В страната има перманентна политическа криза. Управлява служебно правителство, назначено от президента.

В Европа, с изключение на Великобритания, индексите на капиталовите пазари отбелязаха спад през 2022 година.

В Австрия основният индекс ATX-Austria е с намаление от 19,03%.

Във Великобритания водещият индекс FTSE 100 - UK приключи годината на нива от 7 451.74 пункта или ръст от 0.91%.

В Германия водещият индекс DAX - 40 приключи годината на нива от 13 923.59 пункта или със спад от 12.35%.

Във Франция основният индекс CAC - 40 отчете спад от 9.50% и завърши годината на ниво от 6 473.76 пункта.

В Белгия основният индекс BEL - 20 отчете намаление от 14.13% и завърши годината на ниво от 3 701.17 пункта.

В Нидерландия основният индекс AEX - 25 отчете спад от 13.65% и завърши годината на ниво от 689.01 пункта.

Индексът Euro STOXX50, включващ петдесетте компании „сини чипове“ в Европа, отчете намаление от 11.74% и завърши годината на ниво от 3 793.62 пункта.

Водещите индекси в САЩ също отчетоха понижения, като S&P 500 завърши годината с намаление от 19.44% при ниво 3 839.50 пункта. В същия тренд се движеше и водещият DJIA, като

достигна ниво от 33 147.25 пункта или намаление от 8.78% спрямо предходната 2021 г. Технологичният индекс NASDAQ отчете спад от 33.10%, достигайки 10 466.48 пункта.

В България индексите SOFIX и BGBX40 отчетоха спад със съответно 5.38% и 3.06%. Повишение отчетоха индексите BG REIT и BG TR 30 с ръст от съответно 11.70% и 7.06%.

ИНДЕКСИ: БЪЛГАРИЯ, ЕВРОПА И САЩ

Индекс	30.12.2022	31.12.2021	Изменение (%)
SOFIX	601.49	635.68	-5.38%
BGBX 40	139.28	143.68	-3.06%
BG REIT	183.17	163.98	11.70%
BG TR 30	731.20	682.96	7.06%
FTSE 100 -UK	7,451.74	7,384.54	0.91%
DAX - Germany	13,923.59	15,884.86	-12.35%
CAC 40- France	6,473.76	7,153.03	-9.50%
ATX-Austria	3,126.39	3,861.06	-19.03%
AEX-Amsterdam	689.01	797.93	-13.65%
Euro STOXX50 Pr	3,793.62	4,298.41	-11.74%
BEL 20 - Belgium	3,701.17	4,310.15	-14.13%
DJIA - USA	33,147.25	36,338.30	-8.78%
SP 500 - USA	3,839.50	4,766.18	-19.44%
NASDAQ - USA	10,466.48	15,644.97	-33.10%

Общата пазарна капитализация на българския капиталов пазар в края на 2022 г. отбелязва спад с 1.97% до 30.2 млрд. лв., спрямо предходната година. Броят на сделките на регулиран пазар за изминалата година е 101 024 и отбелязва ръст от 16% спрямо 2021 г. На 1 004 млн. лв. възлиза оборотът на БФБ, като това е с 23% повече на годишна база.

ПАЗАРНА КАПИТАЛИЗАЦИЯ (ЛВ.)

Основен пазар	Декември 2022	Декември 2021	Изменение (%)
Сегмент акции Premium	1,600,720,018	1,534,658,078	4.30%
Сегмент акции Standard	8,138,367,104	9,025,564,215	-9.83%
Сегмент за дружества със специална инвестиционна цел	1,144,756,312	1,045,043,095	9.54%
Алтернативен пазар			
Сегмент акции	18,622,746,624.33	18,562,326,431.00	0.33%
Сегмент за дружества със специална инвестиционна цел	339,207,254.16	335,022,944.00	1.25%
Пазар за растеж beam	330,454,187.26	278,674,250.00	18.58%
ОБЩО:	30,176,251,500	30,781,289,013	-1.97%

През 2022 год. при инвестирането на средствата на Фонда, усилията ни бяха насочени към постигането на оптимално равнище на доходност от активите, при минимална до средна степен на рискове. При инвестирането и съобразно Инвестиционната политика на Фонда се отчиташе влиянието на военния конфликт между Русия и Украйна, нарастващата инфлация, рестриктивната паричната политика на Европейската централна банка и Федералния резерв на САЩ. Стремежът беше да се ограничи негативното влияние на геополитическия рискове и инфлацията. В търсениято на инвестиционни възможности се ръководехме от принципите, запечатани в Кодекса за социално осигуряване, а именно надеждност, ликвидност, доходност и диверсификация. Инвестициите бяха насочени както към ценни книжа, търгувани на международните пазари, така и към ценни книжа на българския капиталов пазар, сделки с ДЦК, еmitирани от Министерство на финансите, държави членки на Европейски съюз, държави посочени в наредба на Комисията и централните им банки.

В края на 2022 год. дельт в **ДЦК и дългови ценни книжа**, издадени или гарантирани от държави членки, държави посочени в наредба на Комисията и централните им банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ е в размер на 33.64% от активите на Фонда.

През 2022 година БНБ проведе единадесет аукциона на следните дати 14.03.2022г., 21.03.2022г., 04.04.2022г., 11.04.2022г., 09.05.2022г., 19.09.2022г., 26.09.2022г., 03.10.2022г., 10.10.2022г., 17.10.2022г. и 24.10.2022г. Бяха еmitирани емисия № BG2040022217/06.04.2022 г. (десет годишни лихвоносни съкровищни облигации) с падеж 06.10.2032 г. и емисия № BG2030022219/28.09.2022 г. (шест годишни лихвоносни съкровищни облигации) с падеж 28.03.2028 г.

На международните финансови пазари пенсионните фондове търгуваха с дългови ценни книжа с различен падеж, в щатски долари и евро, издадени от Република България, Република Румъния, Република Унгария, Република Хърватия, САЩ.

Инвестициите общо в **КОРПОРАТИВНИ ОБЛИГАЦИИ**, еmitирани както от български, така и от чужди еmitенти са в размер на 15.89% от активите на Фонда. През годината участвахме в записването на обезпечени корпоративни облигации, за които в решението на общото събрание на акционерите и в предложението за склучване на облигационен заем е поето задължение да се иска приемане и те да бъдат приети за търговия на регулиран пазар в срок, не по-дълъг от 6 месеца от издаването им с еmitенти Prudentia-AirBlu, Екип 98 Холдинг АД, Холдинг Нов Век АД, Актив Пропъртис АДСИЦ и Кей Би Агро Индъстри ЕАД.

Дельт в **АКЦИИ – БЪЛГАРСКИ И ЧУЖДЕСТРАННИ**, включително акции на дружества със специална инвестиционна цел към края на отчетния период по фондове е в размер на 25.67% от активите на Фонда. През 2022 година фондовете се възползваха и търгуваха с първокласни европейски и американски акции с добра дивидентна доходност на компании от Германия, Франция, Австрия, Швейцария и САЩ, като Apple INC, Amazon INC, Exxon Mobil Corp., Halliburton CO, Holcim LTD, Novartis AG, EON SE, Telekom Austria AG, Roche Holding AG и други.

Дельт на **КИС** и алтернативни инвестиционни фондове, включително чужди е в размер на 14.90% от активите на Фонда.

Към края на 2022 год. инвестициите в **НЕДВИЖИМИ ИМОТИ** са в размер на 4.81% от активите на Фонда.

През годината не са правени инвестиции в банкови депозити.

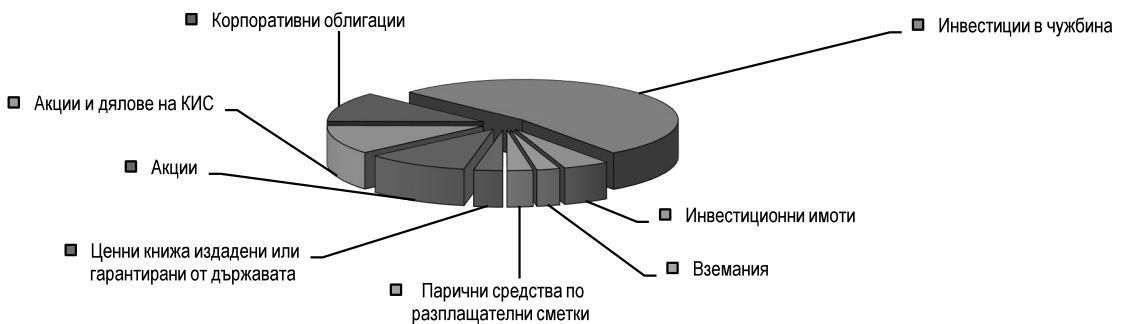
Относителен дял на активите (хил. лв.):

	Наименование на актива	УПФ					
		2022		2021		Разлика	
		Сума	%	Сума	%	Сума	%
1	Ценни книжа издадени или гарантирани от държавата	45,297	2.99	33,254	2.27	12,043	0.73
2	Акции	161,291	10.66	169,963	11.59	-8,672	-0.93
3	Акции и дялове на КИС	173,480	11.46	149,983	10.23	23,497	1.24
4	Корпоративни облигации	180,852	11.95	155,624	10.61	25,228	1.34
5	Банкови депозити	0	0.00	0	0.00	0	0.00
6	Инвестиции в чужбина	802,853	53.04	673,681	45.93	129,172	7.11
6.1	ЦК издадени или гарантирани от държави членки, централните им банки, държави посочени в наредба на КФН, от ЕЦ и/или ЕИБ	463,947	30.65	379,249	25.86	84,698	4.79
6.2	Акции	227,253	15.01	226,353	15.43	900	-0.42
6.3	Акции и дялове на КИС	52,039	3.44	30,275	2.06	21,764	1.37
6.4	Корпоративни облигации	59,614	3.94	37,804	2.58	21,810	1.36
7	Инвестиционни имоти	72,770	4.81	64,540	4.40	8,230	0.41
8	Вземания	36,512	2.41	34,278	2.34	2,234	0.08
9	Парични средства по разплащателни сметки	40,626	2.68	185,436	12.64	-144,810	-9.96
	Общо	1,513,681	100.00	1,466,759	100.00	46,922	

III. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АКТИВИТЕ

През отчетния период при инвестирането на средствата и управлението на портфейлите продължихме стриктно да спазваме нормативните изискванията на Кодекса за социално осигуряване.

Разпределение на активите в УПФ към 31.12.2022 година

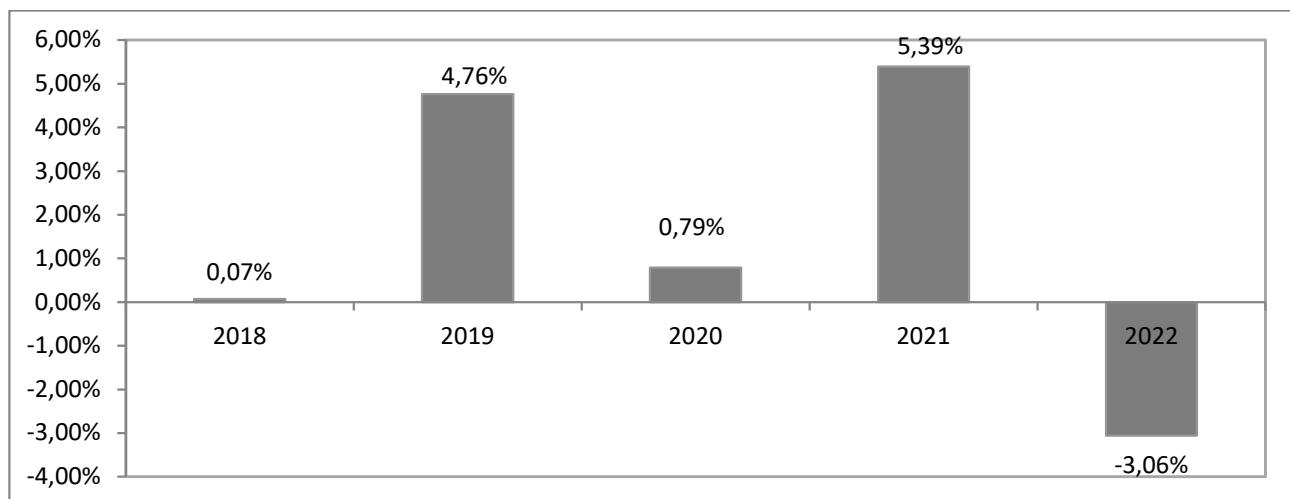

IV. Доходност на активите

Доходността от управление на активите за пет годишен период 2018 - 2022 год. на годишна база е следната:

ФОНДОВЕ	2018	2019	2020	2021	2022
УНИВЕРСАЛЕН ПФ	0.07%	4.76%	0.79%	5.39%	-3.06%

УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ЦКБ-СИЛА“

V. ОСНОВНИ РИСКОВЕ ЗА ФОНДА

Основните финансни рискове в дейността през 2022 г. бяха рисковете свързани с финансовите инструменти, в които инвестираме активите на Фонда. Всички те бяха повлияни от агресивната война на Русия срещу Украйна, инфлацията и паричната политика на основните централни банки – Федералния резерв и Европейската централна банка.

Като такива могат да бъдат посочени:

- пазарен риск- представлява рисъкът от повишаване или намаляване на тяхната пазарна стойност вследствие на бъдещи промени в пазарните условия. Притежаваните от Фонда финансови инструменти се управляват, отчитайки променящите се пазарни условия. Експозициите към пазарен риск се управляват в съответствие с утвърдените лимити, съобразени с изискванията на пенсионното законодателство.

- валутен риск- риск при сключването на сделки в чуждестранна валута. Валутният риск се измерва чрез количествено определяне на нетната експозиция към всяка валута, различна от лев и евро като процент от нетните активи на Фонда.

- лихвен риск- дейностите по управление на риска имат за цел оптимизирането на нетния доход от лихви при дадени пазарни лихвени равнища в съответствие с бизнес стратегиите. Процедурите по

управление на лихвения риск се прилагат от гледна точка на чувствителността на Фонда спрямо промени в лихвените равнища.

- ценови риск- основният ценови риск, на който е изложен Фондът, е свързан с инвестициите в капиталови ценни книжа.

- кредитен риск- При управление на кредитния риск ПОАД наблюдава риска от неизпълнение на ангажименти от страна на контрагенти при операции с финансови инструменти. При наблюдението на рисковите експозиции се отчитат колебанията в справедливата стойност на финансовите инструменти.

Г. ПЕРСПЕКТИВИ И ЦЕЛИ

Основна цел пред ръководството на ПОАД „ЦКБ - Сила“ АД през 2023 год. ще бъде запазване на пазарния дял на Фонда в контекста на променената конкурентна среда. Това ще бъде много важно, за да се предотврати намаляване, както на активите на фондовете, така и на броя на осигурените лица. Усилията ни при инвестиране на средствата на осигурените лица ще бъдат насочени към адекватно управление в зависимост от прогнозите за динамичен финансов пазар не само в България, а в световен аспект, с оглед постигането на умерена доходност при разумни нива на риска.

Изпълнителни директори на ПОАД „ЦКБ – Сила“ АД:

SAVA

Digitally signed by
SAVA MARINOV

MARINOV

STOYNOV

Date: 2023.03.31
15:29:12 +03'00'

САВА Стойнов

GEORGE

Digitally signed
by GEORGE
TODOROV

TODOROV
TODOROV

Date: 2023.03.31
16:09:15 +03'00'

ГЕОРГИ Тодоров

KIRIL

NIKOLOV

CHERVENKOV

Digitally signed by

KIRIL NIKOLOV

CHERVENKOV

Date: 2023.03.31
15:01:32 +03'00'

КИРИЛ ЧЕРВЕНКОВ

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ

До акционерите на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД

ДОКЛАД ОТНОСНО ОДИТА НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на Универсален пенсионен фонд „ЦКБ-Сила“ („Фондът“), съдържащ отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица към 31 декември 2022 година, отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи оповествяване на съществените счетоводни политики и друга пояснителна информация.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Фонда към 31 декември 2022 година и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Фонда и управляващото го дружество ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД („Дружеството“) в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на CMSEC), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на CMSEC. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

Ключов одиторски въпрос	Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит
<p>Оценка по справедлива стойност на финансови активи</p> <p>Както е оповестено в Приложения № 6 и 16 на финансовия отчет балансовата стойност на финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата е в размер на 1,363,773 хил. лв. към 31 декември 2022. Това представлява 90.10% от общите активи на Фонда. Тези активи са ключов фактор за резултатите от дейността на Фонда и размера на нетните му активи.</p> <p>Определянето на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, се осъществява ежедневно на база на пазарни котировки на цената им от различни публични източници към края на предходния работен ден или чрез прилагане на други оценъчни модели и техники.</p> <p>Процесът на оценяване често изисква значителен обем от входящи данни. Повечето от тях се получават от налични данни в готов вид от ликвидни пазари. Когато, обаче, такива данни не са разполагаеми, е необходимо ръководството да разработи приблизителни оценки на база оценъчни модели, които може да предполагат и участието на значителни преценки и допускания от негова страна.</p> <p>Поради значимостта на горепосочените обстоятелства, ние сме определили, че оценяването на справедливата стойност на инвестициите на Фонда е ключов одиторски въпрос.</p>	<p>В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други такива включиха:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проучващи запитвания, инспекции на документи и анализи за получаване на разбиране относно прилагания от ръководството бизнес модел и за процеса за определяне на справедлива стойност на финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, както и за пряко свързаните процеси на текущо управление на инвестиционната дейност на Фонда. • Преглед, инспекция на документи и оценяване на адекватността на политиките, процедурите и свързаните вътрешни контроли по процеса на определяне на справедливата стойност. • Нашите одиторски процедури включиха и следното: <ul style="list-style-type: none"> а) проучващи запитвания, отправени към експертите на Дружеството, относно свързаните процеси по оценяването; б) анализи и други аналитични процедури по отношение структурата и състава на портфейла от финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата, с цел оценка на рисковете от съществени неправилни отчитания и определяне на области, в които одиторските процедури да бъдат фокусирани (вид на емитентите и финансовите инструменти; оценка на риска: кредитен рейтинг, концентрация, валута, географско разпределение; източник на дневна преоценка); в) анализи на движението на финансовите активи по справедлива стойност в печалбата или загубата през годината; г) оценяване на проектирането, внедряването и оперативната ефективност на определени уместни контроли относно оценката на портфейла с финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата и съответния ефект върху печалбата или загубата; д) детайлен тест по същество, свързан с изпълнението на сделките с финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата през годината, който тест адресира риска от неточно отчитане или отчитане на несъществуващи покупки/продажби;

<i>Ключов одиторски въпрос</i>	<i>Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит</i>
	<p>е) получаване на потвърдително писмо от банката-попечител и равнение на номиналната стойност на финансовите активи по счетоводни регистри към 31 декември 2022 година до данните от полученото писмо;</p> <p>ж) на база извадка, извършване на детайлен тест по същество на оценката по справедлива стойност на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата към 31 декември 2022 година - преглед на приложените от Фонда цени и техните източници; преглед и съпоставяне на котировки от публични източници за цени на тези активи; анализ и оценка с повишена критичност на допусканията и преценките, направени от ръководството и използвани в експертните оценки; преизчисления на справедливата стойност;</p> <p>з) тест на ежедневните преоценки до справедлива стойност на база извадка с цел адресиране на регуляторните изисквания за ежедневна преоценка - за избрани дни и ценни книги - преглед на приложените цени до котировки от публични източници за тези активи, анализ на допусканията, използвани в експертни оценки, преизчисление на преоценката;</p> <p>и) преглед и оценка на източниците на ценова информация; рейтинг на входящите данни и параметри при определянето котировките на ценни книжа от независими агенции и анализ на адекватността на разпределянето по нива на йерархията на справедливите стойности;</p> <p>й) оценка и проверка на пълнотата, уместността и адекватността на оповестяванията във финансовия отчет на Фонда спрямо изискванията на МСФО, приети от ЕС, относно представянето и оценяването на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, включително за подходите и политиките за определяне на тяхната справедлива стойност, за йерархията на справедливите стойности и движението им в рамките на йерархията през годината.</p>

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Управителният съвет на Дружеството („Ръководството“) носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изгoten от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансния отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансния отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансния отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансния отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изиска да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансния отчет

Ръководството на Дружеството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на финансния отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Фонда или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Надзорният съвет и Одитният комитет на Дружеството („Лицата, натоварени с общо управление“), носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Фонда.

Отговорности на одиторите за одита на финансния отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансният отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би разумно могло да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одиторите в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Фонда.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изиска да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Фондът да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последствия от това действие биха надвишли ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение, съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажимента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13.06.2017 г. от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

ДОКЛАД ВЪВ ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗАКОНОВИ И РЕГУЛATORНИ ИЗИСКВАНИЯ

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно „Указания относно нови разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.
- Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- Делойт Одит ООД и Кроу България Одит ЕООД са назначени за задължителни одитори на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2022 година на Фонда от Общото събрание на акционерите на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД, проведено на 27 юни 2022 година, за период от една година.
- Одитът на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2022 година на Фонда представлява пети пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от Делойт Одит ООД и Кроу България Одит ЕООД.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на Одитния комитет на Дружеството на 31 март 2023 година, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Фонда и управляващото го Дружество.
- За периода, за който се отнася извършеният от нас задължителен одит, освен одита, Делойт Одит ООД и Кроу България Одит ЕООД са предоставили следните услуги на Дружеството и управляваните от него фондове, които не са посочени в доклада за дейността или финансовия отчет на Дружеството:

- Договорени процедури върху годишните финансови отчети за надзорни цели, изгответи съгласно Наредба 63 на Комисията за финансов надзор, на Дружеството и Фондовете за годината, приключваща на 31 декември 2022, съгласно Международен стандарт за свързани по съдържание услуги (МСССУ) 4400 „Ангажименти за извършване на договорени процедури относно финансова информация” (преработен) и в съответствие с Насоки, утвърдени от ИДЕС, за изгответяне на доклад за фактически констатации от регистрираните одитори на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване и фондовете за извършване на плащания във връзка съответно с чл. 187, ал. 3, т.2 и чл. 252 на Кодекса за социално осигуряване (КСО);
- Договорени процедури върху съответствието на системата за управление с изискванията на КСО и актовете по прилагането му съгласно МСССУ 4400 „Ангажименти за извършване на договорени процедури относно финансова информация” (преработен) и в съответствие с Насоки, утвърдени от ИДЕС, за изгответяне на доклад за фактически констатации от регистрираните одитори на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване и фондовете за извършване на плащания във връзка с чл. 187, ал. 3, т.3 и чл. 252 на Кодекса за социално осигуряване.

За Делойт Одит ООД

Рег. № 033 от Регистъра на регистрираните одитори по чл. 20 от Закона за независимия финансов одит

Rositsa
Lyubenova
Raykinska-Boteva

Digitally signed by
Rositsa Lyubenova
Raykinska-Boteva
Date: 2023.03.31
16:59:58 +03'00'

Росица Ботева

Управител на Делойт Одит ООД

Регистриран одитор, отговорен за одита

бул. Ал. Стамболов 103
1303 София, България

За Кроу България Одит ЕООД

Рег. № 167 от Регистъра на регистрираните одитори по чл. 20 от Закона за независимия финансов одит

GYULYAY
MYUMYUN
RAHMAN

Digitally signed by
GYULYAY MYUMYUN
RAHMAN
Date: 2023.03.31
17:36:57 +03'00'

Гюляй Рахман

Управител на Кроу България Одит ЕООД

Даниела Григорова

Регистриран одитор, отговорен за одита

ул. 6-ти Септември 55
1142 София, България

Daniela
Kancheva
Grigorova

Digitally signed by
Daniela Kancheva
Grigorova
Date: 2023.03.31
17:17:18 +03'00'

Отчет за нетните активи на разположение на осигурените лица
към 31 декември

	Пояснение	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Активи			
Инвестиционни имоти	5	72 770	64 540
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	6	1 363 773	1 182 505
Вземания	7	36 512	34 278
Парични средства и парични еквиваленти	8	40 626	185 436
Общо активи		1 513 681	1 466 759
Пасиви			
Задължения за изплащане на осигурените лица		-	1
Задължения към свързани лица	12	957	1 368
Задължения, свързани с инвестиции	10	177	104
Задължения по превеждане на средства по чл. 46 от КСО		4 320	1 996
Други задължения		23	-
Общо пасиви		5 477	3 469
Нетни активи на разположение на осигурените лица	9	1 508 204	1 463 290

Финансовият отчет на страници от 1 до 45 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД и е подписан на 15 март 2023 г.

Димитър Моллов
Съставител

Digitally signed
by Dimitar
Kanchev Mollov
Date: 2023.03.31
14:27:43 +03'00'

Сава Стойнов
Изпълнителен директор

Digitally signed
by Sava Stoynov
Date: 2023.03.31
15:30:15 +03'00'

SAVA
MARINOV
STOYNOV

Digitally signed by
SAVA MARINOV
STOYNOV
Date: 2023.03.31
15:30:15 +03'00'

Дата: 15.03.2023 г.

За Делойт Одит ООД
Одиторско дружество, рег. № 033

Rositsa
Lyubenova
Raykinska-Boteva

Digitally signed by Rositsa
Lyubenova Raykinska-Boteva
Date: 2023.03.31 17:00:39 +03'00'

Росица Ботева
Регистриран одитор, отговорен за одита
Управител на Делойт Одит ООД

За Кроу България Одит ЕООД
Одиторско дружество, рег. № 167

GYULYAY
MYUMYUN
RAHMAN

Digitally signed by
GYULYAY MYUMYUN
RAHMAN
Date: 2023.03.31
17:35:20 +03'00'

Гюляй Рахман
Управител на Кроу България Одит ЕООД

Daniela Kancheva Grigorova

Digitally signed by Daniela
Kancheva Grigorova
Date: 2023.03.31 17:17:48
+03'00'

Даниела Григорова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Отчет за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица за годината, приключваща на 31 декември

	Пояснение	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Приходи от лихви	13	24 196	23 660
Приходи от дивиденти	13	9 587	7 802
Нетна (загуба) / печалба от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата	13	(73 194)	29 443
Нетна печалба от валутна преоценка	13	16 590	20 699
Нетна печалба от сделки с финансови активи	13	799	1 315
Нетни приходи от инвестиционни имоти	5	1 109	1 136
Разходи за обезценка	7	(13)	(486)
Други разходи		(15)	(5)
(Загуба)/печалба от инвестиране на средствата на Фонда		(20 941)	83 564
Удръжки и такси от осигурителните вноски за управляващото дружество	11	(17 087)	(16 133)
Оперативен резултат		(38 028)	67 431
Вноски за осигурени лица и лихви от НАП	9	162 414	151 792
Средства на лица, възстановили осигуряването си по чл. 124а от КСО	9	260	210
Постъпили суми за осигурени лица, прехвърлени от други пенсионни фондове	9	60 925	41 507
Увеличения, свързани с осигурителни вноски		223 599	193 509
Изплатени суми по осигурителни договори	9	(4 361)	(4 589)
Преведени суми на лица, преминали в други пенсионни фондове или към схеми на ЕС	9	(122 258)	(95 536)
Средства на лица, променили осигуряването си по реда на чл. 46 от КСО	9	(7 704)	(27 223)
Прехвърлени средства към ФИПП за изплащане на пожизнени пенсии		(1 648)	(455)
Прехвърлени средства към ФИПП на осигурени лица без наследници		(13)	(9)
Прехвърлени средства към ФРП за извършване на разсрочени плащания		(4 673)	(546)
Намаления, свързани с осигурителни вноски		(140 657)	(128 358)
Изменение в нетните активи на разположение на осигурените лица		44 914	132 582
Нетни активи на разположение на осигурените лица в началото на годината	9	1 463 290	1 330 708
Нетни активи на разположение на осигурените лица в края на годината	9	1 508 204	1 463 290

Финансовият отчет на страници от 1 до 45 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД и е подписан на 15 март 2023 г.

Димитър Моллов Dimitar Kanchev Mollov
Съставител Digitally signed by Dimitar Kanchev Mollov Date: 2023.03.31 14:28:03 +03'00'

Дата: 15.03.2023 г.

За Делойт Одит ООД
Одиторско дружество, рег. № 033

Rositsa Lyubenova Raykinska-Boteva
Digitally signed by Rositsa Lyubenova Raykinska-Boteva Date: 2023.03.31 17:01:01 +03'00'

Росица Ботева Регистриран одитор, отговорен за одита Управител на Делойт Одит ООД

Сава Стойнов
Изпълнителен директор

Кирил Червенков
Изпълнителен директор

Гюляй Рахман
Управител на Кроу България Одит ЕООД

Daniela Kancheva Grigorova
Digitally signed by Daniela Kancheva Grigorova Date: 2023.03.31 17:18:15 +03'00'

Даниела Григорова Регистриран одитор, отговорен за одита

SAVA MARINOV STOYNOV
Digitally signed by SAVA MARINOV STOYNOV Date: 2023.03.31 15:31:12 +03'00'

KIRIL NIKOLOV CHERVENKOV
Digitally signed by KIRIL NIKOLOV CHERVENKOV Date: 2023.03.31 15:02:49 +03'00'

**Отчет за паричните потоци
За годината, приключваща на 31 декември**

	Пояснение	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Оперативна дейност			
Постъпления, свързани с осигурени лица		162 413	151 792
Плащания, свързани с осигурени лица		(4 361)	(4 535)
Плащания към Фонда за изплащане на пожизнени пенсии		(1 661)	(464)
Плащания към Фонда за разсрочени плащания		(4 673)	(546)
Платени такси на управляващото дружество		(17 506)	(15 612)
Постъпления на средства за осигурени лица прехвърлени от други пенсионни фондове		9 719	6 117
Плащания на средства за осигурени лица прехвърлени към други пенсионни фондове		(71 052)	(60 146)
Постъпления, свързани с лица, възстановили осигуряването си по реда на КСО		260	210
Плащания, свързани с лица, променили осигуряването си по реда на КСО		(5 379)	(30 808)
Плащания към резерв за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии		-	(54)
Други парични потоци за оперативна дейност, нетно		1 823	(44)
Получени лихви и дивиденти		31 787	33 219
Плащания по лихви		-	(1)
Придобиване на финансови активи		(388 992)	(205 245)
Постъпления от продажба на финансови активи		147 326	252 088
Плащания, свързани с инвестиционни имоти		(9 803)	(5 802)
Постъпления, свързани с инвестиционни имоти		1 775	1 323
Нетен паричен поток от оперативна дейност		(148 324)	121 492
Печалба от валутна преоценка на парични средства		3 514	3 173
Нетно увеличение / (намаление) на парични средства и парични еквиваленти		(144 810)	124 665
Парични средства и парични еквиваленти в началото на годината	8	185 436	60 771
Парични средства и парични еквиваленти в края на годината	8	40 626	185 436

Финансовият отчет на страници от 1 до 45 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД и е подписан на 15 март 2023 г.

Димитър Моллов
Съставител

Dimitar
Kanchev
Mollov

Digitally signed by
Dimitar Kanchev
Mollov
Date: 2023.03.31
14:28:18 +03'00'

Дата: 15.03.2023 г.

Сава Стойнов
Изпълнителен директор

SAVA
MARINOV
STOYNOV

Digitally signed by
SAVA MARINOV
STOYNOV
Date: 2023.03.31
15:32:20 +03'00'

За Делойт Одит ООД
Одиторско дружество, рег. № 033

Кирил Червенков
Изпълнителен директор

KIRIL NIKOLOV
CHERVENKOV

Digitally signed by
KIRIL NIKOLOV CHERVENKOV
Date: 2023.03.31
15:03:20 +03'00'

Rositsa
Lyubenova
Raykinska-
Boteva

Digitally signed by
Rositsa Lyubenova
Raykinska-Boteva
Date: 2023.03.31
17:01:22 +03'00'

Росица Ботева
Регистриран одитор, отговорен за одита
Управител на Делойт Одит ООД

За Кроу България Одит ЕООД
Одиторско дружество, рег. № 167

GYULYAY
MYUMYUN
RAHMAN

Digitally signed by GYULYAY
MYUMYUN RAHMAN
Date: 2023.03.31 17:36:25
+03'00'

Гюляй Рахман
Управител на Кроу България Одит ЕООД

Daniela
Kancheva
Grigorova

Digitally signed by Daniela
Kancheva Grigorova
Date: 2023.03.31 17:18:44
+03'00'

Даниела Григорова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Пояснения към финансовия отчет

1. Обща информация

Универсален пенсионен фонд „ЦКБ – Сила“ (Фондът) е регистриран по ф.д. № 1820/2001 при Софийски градски съд и е с БУЛСТАТ 130480645.

Фондът е самостоятелно юридическо лице, което се управлява от ПОАД „ЦКБ – Сила“ АД (Дружеството) с ЕИК 825240908 и адрес на управление гр. София, бул. Цариградско шосе № 87. Фондът се представлява при взаимоотношенията си с трети лица заедно от г-н Сава Стойнов и г-н Георги Тодоров или от г-н Сава Стойнов и г-н Кирил Червенков, представляващи ПОАД „ЦКБ – Сила“ АД.

Управителният съвет на ПОАД „ЦКБ – Сила“ АД е в състав:
Сава Маринов Стойнов
Кирил Николов Червенков
Георги Тодоров Тодоров
Александър Богомилов Величков

Надзорният съвет на ПОАД „ЦКБ – Сила“ АД е в състав:
„ЦКБ ГРУП“ ЕАД
Александър Димитров Керезов
Николай Димитров Борисов

Държавната агенция за осигурителен надзор (ДАОН) е дала съгласие № 7/12 февруари 2001 г. за вписване на Универсален пенсионен фонд „ЦКБ – Сила“ в съда.

Фондът е създаден за неопределен срок.

Фондът не отговаря с активите си за задълженията и за загубите на Дружеството, което го управлява и представлява. Фондът няма служители.

Основната дейност на Фонда се извършва съгласно Кодекса за социално осигуряване в България (КСО), който регламентира държавното и допълнителното пенсионно осигуряване в страната и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Осигуряването в Универсален пенсионен фонд „ЦКБ – Сила“ дава правото на лична допълнителна пожизнена пенсия за старост, която се получава отделно и независимо от пенсията от Държавно обществоено осигуряване по Част първа на Кодекса за социално осигуряване и от допълнителната доброволна пенсия по реда на Част Втора, дял Втори от КСО.

Осигуряването във Фонда се извършва за лица родени след 31.12.1959 г., ако са осигурени при условията и по реда на част първа от КСО.

Основният принцип, по който се извършва осигуряването е капиталопокривен, на база на дефинирани осигурителни вноски.

Осигурителни и пенсионни договори

Осигуряването за лична допълнителна пожизнена пенсия за старост се извършва въз основа на договор, склучен между Дружеството и осигурените лица за участие във Фонда – при избор на УПФ от осигуреното лице, в резултат на служебно разпределение, осъществено от НАП, както и при възобновяване на осигуряването в УПФ на лица при условията на чл. 124а от КСО или от прехвърляне на средства на лица от схеми на ЕС, ЕЦБ или ЕИБ.

Право на придобиване на лична допълнителна пенсия за старост от универсален пенсионен фонд възниква, когато лицето навърши възрастта, посочена в чл. 68, ал. 1 от КСО. Лицето придобива правото на допълнителна пенсия за старост и до една година преди навършване на възрастта му за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО, при условие че натрупаните средства по индивидуалната му партида позволяват отпускане на такава пенсия в размер не по-малък от размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО.

Осигурените лица във Фонда имат право на:

- допълнителна пожизнена пенсия за старост, чийто размер не може да бъде по-малък от 15 на сто от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО към датата на определянето му;
- разсрочено плащане на средствата при придобиване право на допълнителна пенсия за старост, ако средствата по индивидуалната им партида не достигат за отпускане на допълнителна пожизнена пенсия за старост;
- еднократно плащане на средствата при придобиване на право на допълнителна пенсия за старост, ако средствата им по индивидуалната партида са по-малко от трикратния размер на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО;
- еднократно изплащане до 50% от средствата, натрупани по индивидуалната партида при трайно намалена работоспособност над 89.99 на сто;
- еднократно или разсрочено изплащане на натрупаната по индивидуалната партида сума на наследниците на починало осигурено лице и на пенсионер на Фонда.

Размерът на личната пожизнена допълнителна пенсия за старост се определя на основата на:

- натрупаните средства по индивидуалната партида, ако те са по-малко от брутния размер на преведените за лицето осигурителни вноски, пенсията се определя от средствата по партидата на лицето, допълнени до брутния размер на осигурителните вноски;
- таблицата за смъртност и средна продължителност на предстоящия живот, публикувана от Националния статистически институт;
- технически лихвен процент.

Техническият лихвен процент се определя и изменя от Управителния съвет на Дружеството и се одобрява от Комисията за финансов надзор.

Видовете пожизнени пенсии, които се отпускат от Дружеството, са:

1. пожизнена пенсия без допълнителни условия;
2. пожизнена пенсия с период на гарантирано изплащане;
3. пожизнена пенсия, включваща разсроченото изплащане на част от средствата до навършване на избрана от пенсионера възраст.

Периодът на гарантираното изплащане на пенсията по т.2 може да бъде от две до десет години в зависимост от избора на осигуреното лице.

Срокът и размерът на разсроченото плащане, и размерът на пожизнената пенсия по т.3, се определят в зависимост от избора на осигуреното лице.

Пожизнените пенсии се изплащат от Фонда за изплащане на пожизнени пенсии.

Разсрочените плащания на лицата, на които не е отпусната допълнителна пожизнена пенсия за старост, се изплащат от Фонда за разсрочени плащания.

Двета фонда се представляват и управляват от Дружеството.

Осигурителният договор се прекратява в следните случаи:

- при смърт на осигуреното лице;
- при прехвърляне на средствата в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионно осигурително дружество, на осигурено лице, подписано действителен договор за осигуряване в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, и за което процедурата за промяна на участие не е прекратена.
- при еднократен избор от осигуреното лице по реда на чл. 46 от КСО да промени осигуряването си от Фонда във фонд „Пенсии“ на ДОО, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, не по-късно от 5 години преди възрастта по чл. 68, ал. 1 от КСО и ако не му е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Осигуряването се осъществява с месечни парични осигурителни вноски. Размерът им е определен в Кодекса за социално осигуряване като процент от осигурителния доход, за 2022 г. те са 5 на сто от дохода на осигуреното лице, като сумата се разпределя 56% за сметка на осигурителя и 44% за сметка на осигуреното лице.

Доходността от инвестирането на активите на Универсален пенсионен фонд „ЦКБ – Сила“ за периода 31.12.2020 г. - 30.12.2022 г. е 1.07 % на годишна база (по данни на КФН).

Основни данни за УПФ „ЦКБ – Сила“ за 2022 г.	‘000 лв.
Постъпили вноски през периода	162 414
Средства на лица възстановили осигуряването си в УПФ по реда на чл. 124а от КСО	260
Постъпили суми за осигурени лица, прехвърлени от други пенсионни фондове	60 925
Удържани такси и комисионни	17 087
Отрицателен доход за разпределение	(20 941)
Всичко активи	1 513 681
Задължения към осигурените лица (дългосрочни)	1 493 408
Резерв за гарантиране на минимална доходност	14 796

2. Основа за изготвяне на финансовите отчети

2.1. Приложими стандарти

Финансовият отчет на Фонда е съставен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (МСФО, приети от ЕС). По смисъла на параграф 1, точка 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството, приложим в България, терминът „МСФО, приети от ЕС“

представляват Международните счетоводни стандарти (МСС), приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

2.2. База за изготвяне

Финансовият отчет е изгoten на базата на историческата цена, с изключение на финансовите активи, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата и инвестиционните имоти, които са представени по справедлива стойност.

Финансовият отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие.

Към датата на изготвяне на настоящия финансов отчет ръководството е направило преценка на способността на Фонда да продължи своята дейност като действащо предприятие на база на наличната информация за предвидимото бъдеще. След извършения преглед на дейността на Фонда Ръководството очаква, че Фондът има достатъчно финансови ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на финансовия отчет.

2.3. Сравнителни данни

Фондът представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.4. Функционална валута и валута на представяне

Финансовият отчет е съставен в български лева, което е функционалната валута на Фонда. Всички суми са представени в хиляди лева ('000 лв.), освен ако не е посочено друго.

2.5. Използване на оценки и допускания

Изготвянето на финансовия отчет в съответствие с МСФО изисква ръководството да прави оценки, предвиждания и допускания, които влияят на прилагането на политиките и на отчетените суми на активи и пасиви, приходи и разходи. Реалният резултат може да бъде различен от тези очаквания.

Очакванията и основните допускания се преразглеждат във всеки отчетен период. Повторното преразглеждане на счетоводните оценки се признава в периода, в който оценката е преразгледана, когато преразглеждането се отнася само до този период, или в периода на преразглеждането и бъдещи периоди, ако преразглеждането оказва влияние на сегашния и на бъдещите периоди.

Информация за значителни позиции, които са засегнати от оценки на несигурността и критични допускания при прилагане на счетоводните политики, които имат най-значителен ефект върху сумите признати във финансовия отчет, се съдържа в приложенията по оценка на финансови инструменти.

3. Промени в счетоводната политика

3.1. Първоначално прилагане на нови изменения към съществуващи стандарти, влезли в сила през текущия отчетен период

Следните изменения на съществуващи стандарти, издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (CMSC) и приети от ЕС, са влезли в сила за текущия отчетен период:

- **Изменение на МСС 16 Имоти, машини и съоръжения** – Постъпления преди предвижданата употреба, прието от ЕС на 28 юни 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022);
- **Изменение на МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи** – Обременяващи договори – Разходи за изпълнение на договор, прието от ЕС на 28 юни 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022);
- **Изменение на МСФО 3 Бизнес комбинации** – Референция към Концептуалната рамка с изменения на МСФО 3, прието от ЕС на 28 юни 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022);
- **Изменения на различни стандарти, дължащи се на „Подобрения на МСФО (цикъл 2018-2020)“**, произтичащи от годишния проект за подобряване на МСФО (МСФО 1, МСФО 9, МСФО 16 и МСС 41), основно с цел премахване на несъответствията и изясняване на формулировката, приети от ЕС на 28 юни 2021 (Измененията на МСФО 1, МСФО 9 и МСС 41 влизат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022. Изменението на МСФО 16 е само с илюстративен характер и затова не е посочена дата на влизане в сила).

Приемането на тези изменения на съществуващите стандарти не е довело до съществени промени във финансовия отчет на Фонда.

3.2. Стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила

Към датата на одобряване на настоящия финансов отчет следните нови стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, все още не са влезли в сила:

- **МСФО 17 Застрахователни договори** - включително изменения на МСФО 17, публикувани от СМСС, приети от ЕС на 19 ноември 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **Изменение на МСФО 17 Застрахователни договори** – Първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 - Сравнителна информация (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети:** Оповестяване на счетоводната политика, прието от ЕС на 2 март 2022 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **Изменение на МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки:** Дефиниция за счетоводни приблизителни оценки, прието от ЕС на 2 март 2022 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **Изменение на МСС 12 Данъци върху дохода** - Отсрочен данък, свързан с активи и пасиви, произтичащи от еднократна сделка, прието от ЕС на 11 август 2022 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023).

Фондът е избрал да не приема тези нови стандарти и измененията на съществуващите стандарти преди датата на влизането им в сила. Фондът очаква приемането на тези нови стандарти и измененията на съществуващи стандарти да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане.

3.3. Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

По настоящем, МСФО, приети от ЕС, не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения, които все още не са одобрени от ЕС към датата на

одобряване на настоящия финансов отчет (датите на влизане в сила, посочени по-долу са за пълните МСФО):

- **Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети:** Класификация за задълженията като текущи и нетекущи (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **МСФО 14 Разчети за регулаторни отсрочени сметки** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016) – Европейската комисия е взела решение да не започва процеса по приемане на този междунарен стандарт и да изчака окончателния стандарт;
- **Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети:** - Нетекущи задължения по ковенанти (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024);
- **Изменение на МСФО 16 Лизинг** – Задължения по лизинг при продажба и обратен лизинг (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024);
- **МСФО 14 Отсрочени тарифни разлики** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016) - Европейската комисия е решила да не стартира процеса на одобрение на този междунарен стандарт и да изчака окончателния стандарт;
- **Изменение на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия** - Продажба или вноска на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие и последващи изменения (датата на влизане в сила е отложена за неопределен период до приключване на проекта за оценка на метода на собствения капитал).

Фондът очаква приемането на тези нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане.

Отчитането на хеджирането, относящо се до портфейли от финансови активи и пасиви, чито принципи не са приети от ЕС, е все още нерегулирано.

Според преценката на Фонда прилагането на отчитане на хеджирането за портфейли от финансови активи и пасиви съгласно **МСС 39: Финансови инструменти: Признаване и оценяване**, няма да окаже съществен ефект върху финансовия отчет, ако се приложи към отчетната дата.

4. Съществени счетоводни политики

4.1. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на Фонда по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката (не са преоценени). Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

4.2. Отчитане по сегменти

Фондът развива дейност само в един икономически сектор поради правните ограничения и целта, за която е създаден. Поради тези причини няма да бъде показана информация за различни сегменти.

4.3. Приходи

Основните приходи на Фонда са от инвестиции, включващи преоценка на ценни книжа и инвестиционни имоти, реализирани печалби или загуби от сделки с ценни книжа и

инвестиционни имоти, лихви от банкови влогове, депозити и лихвоносни ценни книжа, получени дивиденти.

Приходите от дивиденти се признават в печалбата или загубата в момента на възникване на правото за получаване на дивидента.

Приходите от лихви се начисляват текущо пропорционално на времевата база и чрез прилагане на метода на ефективната лихва за всички лихвоносни финансови активи.

Разликите от промените в оценката на финансовите инструменти спрямо пазарната им цена, се отчитат като текущ приход или разход от преоценки на финансови активи, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Разликата между отчетната стойност и продажната цена на финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата, при сделки с тях, се признават като текущи приходи или разходи от операции с инвестиции.

4.4. Разходи

Разходи се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица към датата на тяхното възникване.

4.5. Инвестиционни имоти

Фондът отчита като инвестиционни имоти земя и сгради, държани с цел отдаване под наем при условия на оперативен лизинг или за увеличаване на стойността на имота, или и за двете, в съответствие с МСС 40 Инвестиционни имоти.

Инвестиционните имоти се признават като актив във финансовия отчет на Фонда само при условие, че са изпълнени следните две изисквания:

- вероятно е да бъдат получени бъдещи икономически изгоди от инвестиционните имоти;
- стойността на инвестиционните имоти може надеждно да бъде оценена.

Признаването се извършва обично от момента, в който всички ползи и рискове, свързани с актива са прехвърлени към Фонда.

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по цена на придобиване, включително разходите по сделката – например хонорари за правни услуги, данъци по прехвърляне на имота и други разходи по сделката. Текущите разходи, свързани с обслужването на актива не се включват в отчетната стойност, а се отчитат като преки разходи за инвестиционни имоти в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица.

След първоначалното им признаване инвестиционните имоти, се отчитат като се използва моделът на справедливата стойност. Инвестиционните имоти се преоценяват на тримесечна база и се включват в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица по пазарните им стойности. Те се определят от независими оценители с професионална квалификация и значителен професионален опит подходящи за характера и местонахождението на инвестиционните имоти, базирайки се на доказателства за пазарните условия.

Промени в справедливата стойност на инвестиционните имоти или стойността на продажбата на инвестиционния имот се отразява на реда „Нетни приходи от инвестиционни имоти“ в Отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица.

Последващите разходи, свързани с инвестиционни имоти, които вече са признати във финансовите отчети на Фонда, се прибавят към балансовата стойност на имотите, когато е вероятно Фондът да получи бъдещи икономически изгоди, надвишаващи

първоначално оценената стойност на съществуващите инвестиционни имоти. Всички други последващи разходи се признават за разход в периода, в който са възникнали.

Фондът отписва инвестиционните си имоти при продажбата им или при трайното им изваждане от употреба, в случай че не се очакват никакви икономически изгоди от тяхната продажба. Печалбите или загубите, възникващи от изваждането им от употреба или продажбата им, се признават в Отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица и се определят като разлика между нетните постъпления от продажбата и балансовата стойност на актива. Приходите от наеми от инвестиционни имоти се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица в периода, за който се отнасят, независимо от начина на плащане.

4.6. Финансови инструменти

4.6.1. Финансови активи

Притежаваните от Фонда финансови активи включват следните категории: портфейл от финансови активи, който отговаря на дефиницията за държан за търгуване, не се държи нито за събиране на договорни парични потоци, нито за събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи и кредити и вземания (включващи и паричните средства и паричните еквиваленти).

Класификация

Класификацията е в зависимост от същността и целите на финансовите активи към датата на първоначалното им признаване в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица и включва следните категории:

Кредити и вземания, отчетени по амортизирана стойност

Кредитите и вземанията, притежавани от Фонда, са недеривативни финансови активи с фиксирани или определяеми плащания, които не се котират на активен пазар.

Финансови активи, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба

Средствата на Фонда се инвестират при спазване принципите за постигане на максимална доходност, ликвидност и диверсификация на финансовите активи съгласно изискванията на пенсионното законодателство и вътрешните правила за дейност на пенсионноосигурителното дружество. Те включват инвестиции в държавни ценни книжа, корпоративни ценни книжа, акции и други. Тези инвестиционни цели определят класификацията на финансовите активи във Фонда като финансови активи, които са управлявани и чийто резултати се оценяват на база справедлива стойност, не се държат нито за събиране на договорни парични потоци, нито за събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. При управлението на Фонда, Дружеството се ръководи от информацията относно справедливата стойност на финансовите активи и използва тази информация, за да оцени резултатите на финансовите активи и да взема инвестиционни решения.

Признаване и оценяване

Финансови активи, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба

Фондът признава финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба на датата на уреждане. От този момент Фондът отчита всички приходи и разходи, свързани с промяна на справедливата им стойност в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица.

Финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба се отчитат по справедлива стойност при първоначално признаване, за която се приема цената им на придобиване без разходите по осъществяване на сделката. Разходите пряко свързани със сделката се признават в отчета за промените в нетните активи на

разположение на осигурените лица при възникването им. Последващата оценка на тези инструменти е по справедлива стойност.

Кредити и вземания, отчетени по амортизирана стойност

Кредити и вземания се признават по справедлива стойност при първоначално признаване, за която се приема цената им на придобиване, към която се прибавят или съответно приспадат разходите пряко свързани с осъществяване на сделката.

След първоначалното им признаване, кредитите и вземанията се оценяват по амортизирана стойност, с използването на метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП), намалена с провизията за обезценка. Амортизираната стойност се изчислява, като се вземат под внимание всякакви дисконти или премии при придобиването и такси, или разходи, които са неразделна част от ЕЛП.

Амортизацията по ЕЛП се включва във финансовите приходи в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица. Загубите, възникващи от обезценка, се признават в отчета за промените в нетните активи като самостоятелен показател – разходи за обезценка. В края на всеки отчетен период Фондът признава коректив за загуби за очаквани кредитни загуби от вземанията и парични средства и парични еквиваленти. В края на всеки отчетен период Фондът актуализира оценката на изменението в кредитния риск на съответния финансов инструмент. Фондът оценява загубата от обезценка за финансния инструмент на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента, ако кредитният риск на финансия инструмент се е увеличил значително от първоначалното признаване. Ако кредитният риск на финансия инструмент не е значително увеличен от първоначалното признаване, Фондът оценява загубата от обезценка за дадения финансов инструмент на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за 12 месеца.

При оценката за определяне на значително увеличение на кредитния риск Фондът отчита промяната в риска от настъпване на неизпълнение през очаквания срок на финансия инструмент, а не промяната в размера на очакваните кредитни загуби. За да направи тази оценка, Фондът сравнява риска от настъпване на неизпълнение по финансия инструмент към отчетната дата и към датата на първоначалното признаване и взема предвид разумната и аргументирана информация, достъпна без извършване на излишни разходи или усилия, която удостоверява значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване. Фондът разглежда както количествена, така и качествена информация, която е разумна и подкрепяща, включително исторически опит и информация за бъдещо развитие. Следната информация се взема предвид при оценката дали кредитният риск се е увеличил значително след първоначалното признаване:

- съществуващо или очаквано значително влошаване на външния (ако е наличен) или вътрешния кредитен рейтинг на финансия инструмент;
- значимо влошаване на външните пазарни индикатори за кредитен риск за дадения финансов инструмент, например значително увеличение на кредитния спред, цените на суап за кредитно неизпълнение за дължника или продължителността на времето или степента, до която справедливата стойност на финансов актив е по-ниска от амортизираната му стойност;
- съществуващи или прогнозни неблагоприятни промени в бизнес, финансови или икономически условия, които се очаква да причинят значително намаляване на способността на дължника да изпълнява задълженията си;
- съществуващо или очаквано значително влошаване на оперативните резултати на дължника;

- значителни увеличения на кредитния рисък по отношение на други финансови инструменти на същия дължник;
- актуална или очаквана значителна неблагоприятна промяна в регуляторната, икономическата или технологичната среда на дължника, което води до значително намаляване на способността на дължника да изпълнява задълженията си по дълга.

Независимо от резултата от горната оценка, Фондът приема, че кредитният рисък по даден финансов актив се е увеличил значително от първоначалното признаване, когато договорните плащания са просрочени с повече от 30 дни, освен ако Фондът не разполага с разумна и подкрепяща информация, която да показва друго.

Фондът редовно следи за ефективността на използваните критерии при определянето дали има значително увеличение на кредитния рисък и ги преразглежда, за да подсигури, че критериите са в състояние да идентифицират значително увеличение на кредитния рисък преди сумата да стане просрочена.

Фондът счита следните обстоятелства за настъпване на неизпълнение за целите на управление на вътрешния кредитен рисък:

- нарушение на финансовите условия от страна на дължника; или
- информацията, разработена вътрешно или получена от външни източници, показва, че е малко вероятно дължникът да плати на кредиторите, включително на Фонда, изцяло (без да се отчитат обезпеченията, държани от Фонда).

Независимо от горния анализ, Фондът счита, че е настъпило неизпълнение, когато даден финансов актив е с над 90 дни просрочие, освен ако Фондът има разумна и подкрепяща информация, за да докаже, че по-голямо просрочие е по-подходящ критерий за неизпълнение.

Финансов актив е с кредитна обезценка, когато едно или повече събития оказват негативно въздействие върху оценката на бъдещите парични потоци от този финансов актив. Доказателство, че даден финансов актив е с кредитна обезценка, включва наблюдавани данни за следните събития:

- а) значителни финансови затруднения на емитента или дължника;
- б) нарушение на договора, като неизпълнение или събитие на просрочие;
- в) кредиторът(ите) на дължника, по икономически или договорни причини, свързани с финансовите затруднения на дължника, предоставя на дължника отстъпка (и), която кредиторът(ите) не би предоставил в противен случай;
- г) става вероятно дължникът да влезе в несъстоятелност или друга финансова реорганизация; или
- д) изчезването на активен пазар за този финансов актив поради финансови затруднения.

Измерването на очакваните кредитни загуби е функция от вероятността за неизпълнение, загубата при неизпълнение (т.е. размера на загубата при неизпълнение) и експозицията при неизпълнение. Оценката на вероятността за неизпълнение и загубата при неизпълнение се базира на исторически данни, коригирани с информация за бъдещото развитие, както е описано по-горе. Експозицията при неизпълнение за финансовите активи, се състои от брутната балансова стойност на активите към датата на отчетния период.

За финансовите активи очакваната кредитна загуба се оценява като разликата между всички договорни парични потоци, които се дължат на Фонда в съответствие с договора и всички парични потоци, които Фондът очаква да получи, дисконтирани с оригиналния

ефективен лихвен процент. Фондът признава печалба или загуба от обезценка в отчета за промените в нетните активи за всички финансови инструменти със съответстваща корекция на тяхната балансова стойност в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица.

Отписване

Фондът отписва финансов актив, когато договорните права към паричните потоци от финансния актив изтекат, или когато прехвърли правата за получаване на договорните парични потоци от финансения актив в транзакция, в която се прехвърлят всички съществени рискове и печалби от притежаването на финансения актив. Всяко участие в прехвърлени финансови активи, което е създадено или запазено от Фонда, се признава като отделен актив или пасив.

Фондът извършва транзакция, при която прехвърля активи, признати в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, но запазва част или всички съществени рискове и печалби от прехвърлените активи или част от тях. Ако са запазени част или всички съществени рискове и печалби, то прехвърлените активи не се отписват от отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица. Прехвърляне на активи със запазване на част или всички съществени рискове и печалби са например сделки със заемане на ценни книжа или с ангажимент за обратно изкупуване.

При транзакции, при които Фондът нито запазва, нито прехвърля всички съществени рискове и печалби от притежаването на един финанс актив, той отписва актива, ако не запазва контрол над него. Правата и задълженията, запазени при прехвърлянето, се признават отделно съответно като активи и пасиви. При сделки, при които се запазва контрол над актива, Фондът продължава да признава актива до степента на участие, в зависимост от това доколко е изложено на промени в стойността на прехвърления актив.

Фондът отписва определени инвестиционни ценни книжа, когато бъдат определени като несъбирами - например, когато има информация, показваща, че дължникът е в тежко финансово затруднение и няма реалистична перспектива за възстановяване, напр. когато дължникът е бил ликвидиран или е влязъл в производство по несъстоятелност. Отписаните финансови активи все още могат да бъдат обект на дейности по принудително изпълнение съгласно процедурите за възстановяване на Фонда, като се вземат предвид правните консултации, когато е уместно. Всички възстановени суми се отчитат в печалбата или загубата.

4.6.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват задължения към Дружеството, управляващо Фонда, задължения по репо сделки и задължения, свързани с инвестиции.

Фондът признава финансовите пасиви на датата на възникване по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо по амортизирана стойност. Фондът отписва финансов пасив, когато неговите договорни задължения са изпълнени, отменени или изтекат.

4.6.3. Принципи за оценка по справедлива стойност

Справедлива стойност е цена при нормална сделка за продажба на актив или за прехвърляне на пасив, която би се случила между пазарни участници към датата на оценка. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които Фондът задължително има достъп.

Справедливата стойност на финансовите инструменти се определя всеки ден на база пазарни котировки на цената им към края на предходния работен ден на активен пазар за този инструмент, без в нея да се включват разходите по осъществяване на сделката. Пазарът се счита за активен, ако борсовите цени са регулярни и лесно достъпни и представляват актуални и редовно осъществявани преки пазарни сделки.

Ако пазарът за даден финанс инструмент не е активен, Фондът установява справедливата стойност, използвайки ценообразуващи модели или техники на дисконтиране на паричните потоци. Избраната техника за оценка използва максимално пазарните данни, разчита възможно най-малко на специфични за Фонда оценки, включва всички фактори, които участниците в пазара биха взели предвид при определянето на цена, и е съвместима с приетите икономически методологии за ценообразуване на финансови инструменти. Данните за техниките за оценка удачно представят пазарните очаквания и измервания за факторите на риск и доходност, присъщи на финансия инструмент.

4.6.4. Печалби и загуби от последваща оценка

Всички печалби и загуби, възникнали в резултат на промени в справедливата стойност на финансови инструменти отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба, се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица на ежедневна база.

Основните използвани методи за преоценка са посочени по-долу, в зависимост от типа на инструмента:

Акции и права, приети за търговия на регулиран пазар

Последваща оценка на акции, търгувани на регулиран пазар в държава членка, съответно на официален пазар на фондова борса или на друг организиран пазар в трета държава, които са включени в основен индекс на съответния пазар, се извършва по:

- цена на затваряне на този пазар за предходния работен ден, обявена в борсов бюллетин или електронна система за ценова информация на финансови инструменти;
- последна цена „купува“ за предходния работен ден, обявена в борсов бюллетин или електронна система за ценова информация на финансови инструменти, ако не може да се определи цена по предходната разпоредба.

Последваща оценка на акции, търгувани на регулиран пазар в държава членка, съответно на официален пазар на фондова борса или на друг организиран пазар в трета държава, извън посочените в предходната разпоредба, се извършва по по-ниската цена от:

- обявената на този пазар цена на затваряне за предходния работен ден, в случай че се осигурява непрекъсната ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец;
- последна цена "купува" за предходния работен ден, обявена в борсов бюллетин или електронна система за ценова информация, в случай че се осигурява непрекъсната ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец.

При невъзможност да се приложи начинът за оценка по предходните две разпоредби, последващата оценка на акции се извършва по един от следните методи и модели:

1. метод на пазарните множители на дружества аналоги чрез използване на модела на пазарните множители на дружество аналог;

2. метод на нетната балансова стойност на активите чрез използване на модела на нетната балансова стойност на активите; Следва да се разграничи това от пазарна оценка на активите. Данните се изчисляват от последните публикувани финансови отчети на Дружествата без допълнителни корекции в стойността на позициите от отчета;
3. метод на дисконтираните парични потоци чрез използване на:
 - а) модела на дисконтираните парични потоци на собствения капитал;
 - б) модела на дисконтираните парични потоци на дружеството, или
 - в) модела на дисконтираните дивиденти.

Последваща оценка на права или варанти по акции, търгувани на регулиран пазар в държава членка, съответно на официален пазар на фондова борса или на друг организиран пазар в трета държава, се извършва по по-ниската цена от цената на затваряне и последната цена "купува" за предходния работен ден, обявени в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация.

При невъзможност да се приложи предходната разпоредба, последващата оценка на правата и варантите се извършва по справедлива стойност, определена посредством подходящ модел, посочен в правилата на Фонда.

Прилагането на даден метод следва да се аргументира подробно, като се обоснове методиката за изчисление на цените. Когато даден избран метод престане да бъде приложим за съответната ценна книга поради липса на публична информация или когато се получат съществени отклонения в оценката, изчислена по дадения метод, спрямо справедливата стойност, се избира друг метод, който дава по-точна оценка на справедливата стойност на ценната книга.

Акции и/или дялове, издадени от колективни инвестиционни схеми

Последваща оценка на акции или дялове на предприятия за колективно инвестиране, учредени в страната, се извършва по последната определена и обявена цена на обратно изкупуване до 12 часа в деня на оценката.

- В случаите, когато не е достигнат законово определеният минимален размер на нетната стойност на активите на предприятието за колективно инвестиране, последващата оценка на издадените от него дялове се извършва по последната определена и обявена до 12 часа в деня на оценката емисионна стойност на един дял, намалена с размера на предвидените в правилата на Фонда разходи по емитирането и по обратното изкупуване на един дял.
- Ако не може да се определи цена по предходните две разпоредби, последващата оценка се извършва по обявената на съответния пазар цена на затваряне за предходния работен ден, в случай че се осигурява непрекъсната ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец.
- В случаите, когато не могат да се приложат предходните разпоредби последващата оценка на акциите, съответно на дяловете, се извършва или по последната определена и обявена цена на обратно изкупуване, или по справедлива стойност на една акция, съответно на един дял, определена по метода на нетната балансова стойност на активите съгласно последния вписан в публичния регистър на комисията счетоводен баланс на съответното предприятие за колективно инвестиране – която от двете величини е изчислена по най-актуални данни за нетните активи на предприятието.

Последваща оценка на акции, съответно на дялове на предприятия за колективно инвестиране, учредени извън страната, се извършва по последната определена и обявена цена на обратно изкупуване до 12 ч. българско време в деня на оценката.

- Ако не може да се определи цена по реда на предходната разпоредба, последващата оценка се извършва по обявената на съответния пазар цена на затваряне за предходния работен ден, в случай че се осигурява непрекъсната ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец.
- В случаите, когато не могат да се приложат предходните две разпоредби, последващата оценка на акциите, съответно на дяловете, се извършва или по последната определена и обявена цена на обратно изкупуване, или по справедлива стойност, определена по метода на нетната балансова стойност на активите съгласно последния оповестен счетоводен баланс на съответното предприятие за колективно инвестиране – която от двете величини е изчислена по най-актуални данни за нетните активи на предприятието. Извън тези случаи, когато правилата на предприятието за колективно инвестиране предвиждат определени условия, при които не се осъществява обратно изкупуване на акции, съответно на дялове, последващата им оценка се извършва по последната определена и обявена нетна стойност на активите на една акция, съответно на един дял.
- Извън случаите по предходната разпоредба, когато правилата на предприятието за колективно инвестиране предвиждат определени условия, при които не се осъществява обратно изкупуване на акции, съответно на дялове, последващата им оценка се извършва по последната определена и обявена до 12 ч. българско време в деня на оценката нетна стойност на активите на една акция, съответно на един дял.

Облигации отговарящи на условията по чл. 176, ал. 1, т. 2 и 4 от Кодекса за социално осигуряване, приети за търговия на регулиран пазар

Последващата оценка на тези облигации, се извършва по:

- последна цена на сключена с тях сделка за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация за финансови инструменти. Когато се обявява нетна цена, последващата оценка се извършва, като към тази цена се прибави дължимият лихвен купон към датата, за която се отнася оценката.
- Ако не може да се определи цена по предходната разпоредба, последващата оценка се извършва по последна цена "купува" за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация за финансови инструменти. Когато се обявява нетна цена, последващата оценка се извършва, като към тази цена се прибави дължимият лихвен купон към датата, за която се отнася оценката.
- При невъзможност да се приложат начините за оценка по предходните две разпоредби, се използва методът на дисконтирани парични потоци.

Ценни книжа отговарящи на условията по чл. 176, ал. 1, т. 3, 7 и 9 от Кодекса за социално осигуряване, които не се търгуват на регулирани пазари

Последващата оценка на тези ценни книжа се извършва по метода на дисконтирани парични потоци или по друг подходящ метод, посочен в Правилата на Фонда.

Държавни ценни книжа, издадени и приети за търговия на регулиран пазар в страната.

Последващата оценка на тези ценни книжа се извършва по:

- последна цена на сключена с тях сделка за предходния работен ден (ден „T“), обявена в борсовия бюлетин, към която се добавя дължимият лихвен купон за деня, за който се отнася оценката, обявен в бюлетина от ден „T-2“.
- Ако не може да се определи цена по предходната разпоредба, последващата оценка се извършва по последна цена "купува" за предходния работен ден (ден "T"), обявена в борсовия бюлетин, към която се добавя дължимият лихвен купон за деня, за който се отнася оценката, обявен в бюлетина от ден „T-2“.
- При невъзможност да се приложат начините за оценка по предходните две разпоредби, последващата оценка се извършва по средна цена на всяка емисия за предходния работен ден на вторичния междубанков пазар. Средната цена на емисия се формира като средноаритметична от цените „купува“ и „продава“, обявени от не по-малко от трима първични дилъри на държавни ценни книжа, определена по начин, посочен в правилата на Фонда.
- При невъзможност да се приложат начините за оценка по предходните три разпоредби, се използва методът на съпоставими цени за ценни книжа със сходни условия за плащане, падеж и рейтинг или други общоприети методи, определени в правилата на Фонда.

4.7. Договори за продажба и обратно изкупуване на ценни книжа

Ценни книжа могат да бъдат давани под наем или продавани с ангажимент за обратното им изкупуване (repo-сделка). Тези ценни книжа продължават да се признават в отчета за нетните активи в наличност за доходи, когато всички съществени рискове и изгоди от притежаването им остават за сметка на Фонда. В този случай се признава задължение към другата страна по договора в отчета за нетните активи в наличност за доходи, когато Фондът получи паричното възнаграждение.

Аналогично, когато Фондът взима под наем или купува ценни книжа с ангажимент за обратната им продажба (обратна repo-сделка), но не придобива рисковете и изгодите от собствеността върху тях, сделките се третират като предоставени обезпечени заеми, когато паричното възнаграждение е платено. Ценните книжа не се признават в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица.

Разликата между продажната цена и цената при обратното изкупуване се признава разсрочено за периода на договора, като се използва метода на ефективната лихва. Ценните книжа, отдадени под наем, продължават да се признават в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица. Ценни книжа, взети под наем, не се признават в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, освен ако не са продадени на трети лица, при което задължението за обратно изкупуване се признава като търговско задължение по справедлива стойност и последващата печалба или загуба се включва в нетния оперативен резултат.

4.8. Парични средства и парични еквиваленти

Фондът отчита като парични средства и парични еквиваленти наличните пари в брой, парични средства по банкови сметки, депозити с оригинален срок до три месеца, краткосрочни и високоликвидни инвестиции, които са лесно обръщаеми в паричен еквивалент и съдържат незначителен риск от промяна в стойността си.

4.9. Резерв за гарантиране на минимална доходност

Универсалният пенсионен фонд създава резерви за гарантиране на минималната доходност. Резервът се създава, когато УПФ постигне с над 40 на сто по-висока доходност на годишна база за 24 месечен период от средната постигната доходност от всички универсални пенсионни фондове или превишава с 3 процентни пункта средната

- което от двете числа е по-голямо. КФН публикува средната постигната доходност на всеки три месеца. Редът за определяне на размера на резерва за гарантиране на минималната доходност се определя съгласно Кодекса за социалното осигуряване и Наредба N 12 на КФН от 10.12.2003 г.

4.10. Такси

Във връзка с осъществяването на дейността по управление на Фонда от Пенсионноосигурителното дружество (ПОАД), УПФ начислява и изплаща на ПОАД следните такси върху вносите, получени от осигурените лица:

- такса в размер на 3,75%, удържана от всяка вноска;
- 0,75% инвестиционна такса, определена годишно върху стойността на нетните активи в зависимост от периода, през който са управлявани.

При прехвърляне на средства от индивидуалната партида от един универсален фонд към друг не се събира такса.

При прехвърляне на средства от индивидуалната партида от универсален фонд към пенсионна схема на Европейския съюз при условията на чл. 343а или 343е от КСО се събира такса в размер на 10 лева.

4.11. Данъци

Приходите на Фонда не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

Приходите от инвестиране на активите на Фонда, разпределени по индивидуалните партиди на осигурените лица, не се облагат с данък по смисъла на Закона за данъците върху доходите на физически лица. Услугите по допълнителното задължително пенсионно осигуряване не се облагат по реда на Закона за данък върху добавената стойност.

5. Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти на Фонда включват имоти, които се държат с инвестиционна цел.

Промени в балансовите стойности, отразени в Отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, могат да бъдат представени както следва:

	'000 лв.
Балансова стойност към 1 януари 2021 г.	59 642
Новопридобити активи	4 429
Продадени активи	(293)
Нетна печалба от промяна в справедлива стойност	762
Балансова стойност към 31 декември 2021 г.	64 540
Новопридобити активи	7 836
Продадени активи	-
Нетна печалба от промяна в справедлива стойност	394
Балансова стойност към 31 декември 2022 г.	72 770

Инвестиционните имоти не са заложени като обезпечение по заеми.

Следните суми, свързани с инвестиционните имоти, са отразени в Отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица:

	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Приходи от наеми	1 269	694
Други приходи от инвестиционни имоти	23	30
Преки оперативни разходи	(577)	(350)
Нетна промяна в справедливата стойност	394	762
	1 109	1 136

Условията в лизинговите споразумения са договорени поотделно за всеки договор и затова всеки договор следва да бъде разгледан самостоятелно. Лизинговите договори не съдържат изискването за спазване на конкретни финансови показатели или други изисквания, освен правото на собственост на лизингодателя.

Оценъчните техники, приложени при определянето справедливата стойност на инвестиционните имоти на Фонда съответстват на ниво 3 от въведената с МСФО 13 Йерархия на справедливите стойности по отношение на всички финансови и нефинансови активи и пасиви, попадащи в обхвата на стандарта. Справедливата стойност се определя на база изготвени оценки от независими оценители при претегляне на различните оценителски методи в зависимост от вероятността за съдържане на заложените хипотези при прилагане на въведената от МСФО 13 презумпция за определяне на справедливата стойност на база на пазарните очаквания за максимизиране на стойността на актива в зависимост от употребата му.

Техники за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Следната таблица представя техниките за оценяване, използвани при оценяването на справедливите стойности на Ниво 3, както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни.

Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
1/ Метод на сравнителните аналоги	Ко - Коефициент за офертност Кпл - Коефициент за площ Кф - коефициент за функционалност; Кс - коефициент за състояние; Кп - коефициент за пазарна реализация Кич - Коефициент за идеални части земя Км - коефициент за местоположение;	При повишаване на коефициентите се повишава и пазарната стойност на имота
2/ Метод на приходната стойност	Кф – коефициент за функционалност; Км – коефициент за местоположение; Кс – коефициент за състояние; Кп – коефициент за пазарна реализация;	При повишаване на коефициентите се повишава и пазарната стойност на имота
3/ Разходен метод	К - псп -Коефициент на пазарна стойност на производствени разходи /разходи за строителство/ за единица площ Кцк - Коефициент за ценови нива Кс – коефициент за състояние;	При повишаване на коефициентите се повишава и пазарната стойност на имота

Инвестиционните имоти към 31.12.2022 г. са както следва:

- Земи 22 454 хил. лв.
- Сгради 50 316 хил. лв.

Инвестиционните имоти са представени във финансовите отчети на Фонда като е използван модел на справедливата стойност - оценки на пазарната стойност на имотите към 31.12.2022 г., изготвени от независими оценители, притежаващи правоспособност за извършване на оценка на недвижими имоти съгласно Закона за независимите оценители.

6. Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

	Пояснение	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Акции и права			
Акции и права на емитенти от България		388 544	396 316
Акции и права на емитенти от чужбина		161 291	169 963
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове		227 253	226 353
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове от България		225 519	180 258
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове на емитенти от чужбина		173 480	149 983
Други дългови ценни книжа		52 039	30 275
Корпоративни облигации		240 466	193 428
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина		180 852	155 624
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата, от държави-членки или държави, посочени в наредба на КФН, от трети страни и техните централни банки	6.1.	59 614	37 804
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	6.1.1	509 244	412 503
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави-членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	6.2	45 297	33 254
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни	6.2.1	339 293	286 048
		124 654	93 201
		1 363 773	1 182 505

Ценните книжа отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, представени по видове валути са:

	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Ценни книжа по справедлива стойност в лева	460 917	430 932
Ценни книжа по справедлива стойност в евро	638 771	515 760
Ценни книжа по справедлива стойност в долари	235 014	205 842
Ценни книжа по справедлива стойност в швейцарски франк	29 071	28 060
Ценни книжа по справедлива стойност в нова румънска лея	-	1 911
	1 363 773	1 182 505

Представените по-долу стойности към 31 декември 2022 г. на ценните книжа, държани за търгуване, са определени посредством използване на пазарни котировки на тези книжа. При липса на котирани цени на активен пазар за определяне на справедливите стойности на някои от дълговите ценни книжа са приложени техники за оценка, които са представени в пояснение 18.

6.1. Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата, от държави-членки или държави, посочени в Наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ, трети страни и техните централни банки.

	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	45 297	33 254
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави-членки или държави посочени в Наредба на КФН и техните централни банки, ЕЦБ и/или ЕИБ	339 293	286 048
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни и техните централни банки	124 654	93 201
	509 244	412 503

6.1.1. Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата

Емисия	Лихвен процент	Падеж	Вид валута	Справедлива стойност 31.12.2022 '000 лв.	
				Номинал	
XS2536817211	4.125	23.09.2029	EUR	6 500 000	12 603
XS2536817484	4.625	23.09.2034	EUR	6 000 000	11 810
BG2040019213	1.500	21.06.2039	BGN	20 010 000	10 607
BG2040210218	5.750	29.09.2025	EUR	4 300 000	9 031
BG2040014214	4.000	15.07.2024	BGN	1 200 000	1 246
					45 297

6.2. Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави-членки или държави, посочени в Наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ

Емисия	Държава	Лихвен процент	Падеж	Вид валута	Номинал Справедлива стойност 31.12.2022 '000 лв.	
XS1811852109	Люксембург	2.875%	13.06.2025	USD	23 660 000	41 966
XS2010026214	Унгария	4.250%	16.06.2031	EUR	15 800 000	28 505
XS1713475306	Хърватия	2.750%	27.01.2030	EUR	14 000 000	26 228
US298785GJ95	Люксембург	3.250%	29.01.2024	USD	12 800 000	23 401
US298785HV15	Люксембург	2.625%	15.03.2024	USD	10 700 000	19 285
XS2027596530	Румъния	2.124%	16.07.2031	EUR	12 000 000	16 360
XS1060842975	Румъния	3.625%	24.04.2024	EUR	8 000 000	16 013
XS2471549654	Хърватия	2.875%	22.04.2032	EUR	8 000 000	14 681
XS1599193403	Румъния	2.375%	19.04.2027	EUR	7 800 000	13 856
XS1312891549	Румъния	2.750%	29.10.2025	EUR	7 000 000	13 234
XS1420357318	Румъния	2.875%	26.05.2028	EUR	7 500 000	12 905
XS2109812508	Румъния	2.000%	28.01.2032	EUR	9 500 000	12 697
US676167BX63	Австрия	3.125%	07.11.2023	USD	6 600 000	11 981
XS1934867547	Румъния	2.000%	08.12.2026	EUR	6 400 000	11 226
XS1892141620	Румъния	2.875%	11.03.2029	EUR	6 000 000	9 956
XS2161992511	Унгария	1.625%	28.04.2032	EUR	7 000 000	9 950
US298785JA59	Люксембург	1.625%	09.10.2029	USD	4 700 000	7 410
US298785HD17	Люксембург	2.125%	13.04.2026	USD	4 000 000	6 885
XS1129788524	Румъния	2.875%	28.10.2024	EUR	3 500 000	6 754
US298785GQ39	Люксембург	2.500%	15.10.2024	USD	3 550 000	6 319
US298785HM16	Люксембург	2.375%	24.05.2027	USD	3 200 000	5 469
XS1768067297	Румъния	2.500%	08.02.2030	EUR	3 000 000	4 655
XS1117298916	Хърватия	3.000%	11.03.2025	EUR	2 050 000	4 086
XS1713462668	Хърватия	2.700%	15.06.2028	EUR	2 000 000	3 827
XS1501554874	Латвия	0.375%	07.10.2026	EUR	2 000 000	3 485
XS1843434876	Хърватия	1.125%	19.06.2029	EUR	2 000 000	3 342
XS2178857954	Румъния	3.624%	26.05.2030	EUR	2 000 000	3 274
XS1696445516	Унгария	1.750%	10.10.2027	EUR	900 000	1 543
339 293						

6.2.1. Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки

Емисия	Държава	Лихвен процент	Падеж	Вид валута	Номинал Справедлив а стойност 31.12.2022 '000 лв.	
XS1877938404	Албания	3.500%	09.10.2025	EUR	21 450 000	39 455
US900123CX69	Турция	4.250%	13.03.2025	USD	11 800 000	20 411
XS2050982755	Черна Гора	2.550%	03.10.2029	EUR	10 000 000	14 044
XS2270576700	Черна Гора	2.875%	16.12.2027	EUR	8 500 000	13 096
US91282CFT36	САЩ	4.000%	31.10.2029	USD	6 000 000	11 081
XS1807201899	Черна Гора	3.375%	21.04.2025	EUR	5 400 000	9 923
XS2010031990	Албания	3.500%	16.06.2027	EUR	5 200 000	9 262
US91282CFP14	САЩ	4.250%	15.10.2025	USD	2 000 000	3 698
US91282CFQ96	САЩ	4.375%	31.10.2024	USD	2 000 000	3 684
124 654						

Вземания, свързани с инвестиции по амортизирана стойност	Ниво 1 Очаквана кредитна загуба за период от 12 месеца '000 лв.	Ниво 2 Очаквана кредитна загуба за целия живот на актива '000 лв.	Ниво 3 Очаквана кредитна загуба за целия живот на актива '000 лв.	Общо '000 лв.
Брутна балансова стойност към 01.01.2022	29 850	314	3 356	33 520
Промени в брутната балансова стойност	-	-	-	-
Промени от изменения, различни от отписвания	(29 850)	(314)	-	(30 164)
Нови финансови активи - придобити или закупени	31 371	671	1 072	33 114
Отписани вземания	-	-	-	-
Балансова стойност към 31.12.2022	31 371	671	4 428	36 470

8. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват следните компоненти:

	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Парични средства по разплащателни сметки	40 626	185 436
	40 626	185 436

Изходящи парични потоци, свързани със средства на осигурени лица, в размер на 61 333 хил. лв. са били прихванати срещу входящи парични потоци на осигурени лица на база протоколи между фондовете.

9. Нетни активи на разположение на осигурените лица

	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Индивидуални партиди	1 493 408	1 462 129
Резерв за гарантиране на минимална доходност	14 796	1 161
Нетни активи в наличност за доходи към края на периода	1 508 204	1 463 290
Изменението на нетните активи на разположение на осигурените лица е резултат от:		
	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Към началото на периода	1 463 290	1 330 708
Постъпили осигурителни вноски и лихви от НАП	162 414	151 792
Средства на лица възстановили осигуряването си в УПФ по реда на чл. 124а от КСО	260	210
Постъпили суми от пенсионни фондове управлявани от други ПОАД	60 925	41 507
Други увеличения	-	-
Общо увеличение от осигурителни вноски	223 599	193 509

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Отрицателен доход от инвестиране средствата на Фонда	(20 941)	83 564
3,75% такса за обслужване	(6 091)	(5 694)
0,75% инвестиционна такса	(10 996)	(10 439)
Средства за изплащане на наследници на осигурени лица и на осигурени лица поради инвалидизиране	(4 361)	(4 535)
Преведени суми на осигурени лица, преминали в други пенсионни фондове	(122 258)	(95 536)
Прехвърлени средства към ФИПП за изплащане на пожизнени пенсии	(1 648)	(455)
Прехвърлени средства към ФИПП на осигурени лица без наследници	(13)	(9)
Прехвърлени средства към ФРП за извършване на разсрочени плащания	(4 673)	(546)
Средства на лица, променили осигуряването си по реда на чл. 46 от КСО	(7 704)	(27 223)
Прехвърлени средства в резерва за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии	-	(54)
Общо намаление свързано с осигурителни вноски	(157 744)	(144 491)
Към края на периода	1 508 204	1 463 290
 Осигурителни вноски	 2022 % от вноската	 2021 % от вноската
За сметка на осигурителя	56	56
За сметка на осигуреното лице	44	44
	100	100

Осигурителни договори

Към 31.12.2022 г. Фондът е изплатил 3 875 хил. лв. на наследници поради смърт на осигурените лица, 432 хил. лв. еднократно на осигурени лица при настъпил осигурителен случай – трайно намалена работоспособност над 89.99% и 54 хил. лв. еднократно плащане на осигурени лица, придобили право на допълнителна пенсия от УПФ.

10. Задължения, свързани с инвестиции

Задълженията, свързани с инвестиции към 31.12.2022 г., са в размер на 177 хил. лв. и представляват:

- задължения за комисионни към инвестиционни посредници 1 хил. лв.;
- получени аванси и гаранционни депозити за наеми на инвестиционни имоти в размер на 176 хил. лв.;

11. Удръжки и такси за ПОАД

Видове такси	Размер на таксите съгласно Правилника на Фонда	2022 Стойност на таксата '000 лв.	2021 Стойност на таксата '000 лв.
Такса за обслужване на дейността	3.75% от вноските	6 091	5 694
Инвестиционна такса	0.75% от нетните активи	10 996	10 439
		17 087	16 133

12. Сделки със свързани лица

Свързаните лица на Фонда включват ПОАД „ЦКБ – Сила“, предприятията с контролно участие в ПОАД ЦКБ-Сила и всички дружества в групата „Химимпорт“ АД.

Предприятие с контролно участие в Дружеството е „ЦКБ Груп“ АД с притежание на 74,86% от акциите на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД. Свързани лица са всички дружества в групата „Химимпорт“ АД.

12.1. Сделки с ПОАД „ЦКБ – Сила“

Видове такси	Такси от осигурителни вноски '000 лв.	Инвестиционна такса върху актива '000 лв.	Общ '000 лв.
Към 31.12.2021 г.	447	921	1 368
Преведени към ПОАД	(6 538)	(10 960)	(17 498)
Начисления към ПОАД	6 091	10 996	17 087
Към 31.12.2022 г.	0	957	957

12.2. Разчети с ПОАД „ЦКБ – Сила“

Задължения за:	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
- такси от осигурителни вноски	-	447
- инвестиционна такса	957	921
	957	1 368

13. Печалби от финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, нетно

	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Приходи от лихви	24 196	23 661
Разходи за лихви	-	(1)
Приходи от дивиденти	9 587	7 802
Печалба от промяна в справедливата стойност	782 315	535 015
Загуба от промяна в справедливата стойност	(855 509)	(505 572)
Нетни печалби / (загуби) от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата	(73 194)	29 443
Печалба от продажба на финансови активи	2 542	1 735
Загуба от продажба на финансови активи	(1 443)	(216)
Платени комисионни на инвестиционни посредници	(300)	(204)
Нетни печалби от сделки с финансови активи	799	1 315
Положителни валутно-курсови разлики	170 988	93 584
Отрицателни валутно-курсови разлики	(154 398)	(72 885)
Нетна печалба от валутна преоценка	16 590	20 699
Разходи по обезценка на вземания	(172)	(512)
Приходи от възстановена обезценка на вземания	159	26
Разходи за обезценка	(13)	(486)
Други разходи, свързани с финансови инструменти	(15)	(5)
	(22 050)	82 428

14. Безналични сделки

През представените отчетни периоди Фондът не е осъществил инвестиционни и финансови сделки, при които не са използвани пари или парични еквиваленти и които не са отразени в отчета за паричните потоци.

15. Условни активи и пасиви

През периода Фондът няма условни активи или пасиви и няма предявени към него правни искове.

16. Политика по управление на риска

16.1. Рискове, свързани с финансовите инструменти

Фондът набира парични средства от осигурените лица, които се управляват от ПОАД в съответствие с Правилата за дейността на Фонда и изискванията на пенсионното законодателство. Тези парични средства се инвестират съгласно утвърдената от ПОАД инвестиционна политика на Фонда. Вследствие на използването на финансови инструменти Фонда е изложен на различни видове риск, които ПОАД управлява. Най-значимите финансови рискове, на които е изложен Фонда са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск.

Рискът в дейността по управлението на портфейла на Фонда е свързан с възможността фактическите постъпления от дадена инвестиция да не съответстват на очакваните.

Спецификата при управлението на портфели на пенсионни фондове извежда необходимостта от прилагането на адекватни системи за навременното идентифициране и управление на различните видове риск, като от особено значение са процедурите за управление на рисковете, механизмите за поддържането им в приемливи граници, оптимална ликвидност и диверсификация на портфейла.

Управлението на риска във Фонда, се извършва от ПОАД и се подчинява на принципа на централизираността и е структурирано според нивата на компетенции както следва:

- Управителен съвет - определя допустимите нива на риск в рамките на възприетата стратегия за развитие;
- Изпълнителни директори - контролират процеса на одобрение и прилагане на адекватни политики и процедури в рамките на приетата стратегия за управление на риска;
- Риск мениджър - извършва оперативно дейността по измерване, мониторинг, управление и контрол на рисковете при управлението на портфейла на Фонда.

Дейността по управлението на рисковете се извършва ежедневно, като се спазват всички нормативни изисквания и вътрешните правила за управление на риска. При оценката на риска се прилагат подходящи измерители, като стойностите им се анализират ежедневно и се следят ограниченията и действащите лимити.

Основен риск за дейността на Фонда е понижаване на пазарните цени на притежаваните финансови инструменти, които към 31 декември 2022 г. са 90.10% от активите на Фонда. Негативното развитие на този риск би довело до отчитане на загуби от последваща оценка и съответното намаляване на нетната стойност на активите.

Друг основен риск, на който е изложен Фондът, е лихвеният риск. Предвижданията на ръководството на ПОАД е, че в краткосрочен и средносрочен план няма да бъде наблюдавано понижение на лихвените равнища.

Инвестициите във Фонда са изложени на нисък валутен риск поради факта, че повечето активи, притежавани от Фонда, са деноминирани основно в лева и евро, а 15.90% са деноминирани в USD и 1.93% в CHF.

Международната рейтингова агенция Fitch Ratings потвърди дългосрочния кредитен рейтинг на България в чуждестранна и местна валута BBB с „положителна“ перспектива. Рейтингът на България е подкрепен от нейната силна външна и фискална позиция в сравнение с държавите със същия рейтинг, надеждната политическа рамка от членството в ЕС и дългогодишното функциониране на режима на паричен съвет. От друга страна, неблагоприятните демографски фактори тежат на потенциалния икономически растеж и на публичните финанси в дългосрочен период. Положителната перспектива отразява плановете за членство на страната в Еврозоната, което може да доведе до по-нататъшни подобрения в показателите за външната позиция на страната. Fitch Ratings оценяват растежа на БВП за тази година на 3.5 % (при 3 % от предходна прогноза) поради по-доброто от очакваното развитие на икономиката през първата половина на годината. През второто полугодие на 2022 г. стабилното представяне на енергийните сектори и силният растеж на износа частично ще компенсират отрицателното въздействие от намаляването на реалния разполагаем доход и спада на инвестициите. Основни фактори, които биха могли да доведат до положителни действия по рейтинга са: напредък към присъединяването към Еврозоната, включително по-голямо доверие, че България отговаря на критериите за членство и вероятния срок за приемане на еврото; подобряване на потенциала за растеж на икономиката, например чрез въвеждане на структурни и управленски реформи за подобряване на бизнес средата и/или ефективно използване на средствата от ЕС. Фактори, които биха могли да доведат до негативни действия по рейтинга са: значително забавяне на присъединяване към Еврозоната, дължащо се например на неизпълнение на критериите за конвергенция или неблагоприятно развитие на икономическата политика; период на енергиен недостиг в България или в държави, които са важни търговски партньори на страната или повишен риск от такъв сценарий, чието материализиране значително ще понижи перспективите за растеж в сравнение с текущите очаквания на рейтинговата агенция.

Международната рейтингова агенция Standard & Poor Global Ratings (S&P) потвърди дългосрочния и краткосрочния кредитен рейтинг на България в чуждестранна и местна валута BBB/A-2. Перспективата пред рейтинга остава „стабилна“. Тя отразява очакванията на S&P, че българската икономика няма да претърпи големи външни или фискални дисбаланси. По-скоро шокът върху икономиката по линия на военния конфликт в Украйна ще бъде временен и икономическият растеж ще се засили от 2023 г., подкрепен от притока на трансфери от ЕС. S&P очакват това да ограничи нарастващето на консолидирания държавен дълг, който ще остане нисък в международен план. От рейтинговата агенция оценяват, че ситуацията, свързана с прекъснатите доставки на газ от Русия за България, остава управляема поради продължаващите усилия за диверсификация на доставките и оставащите запаси от газ, които са ниски, но все пак достатъчни. Въпреки това S&P считат, че високите и растящи нива на инфлация представляват предизвикателство за правителството. Увеличава се натискът върху публичните финанси, но нетният държавен дълг остава под 20 % от БВП и осигурява достатъчно пространство за провеждане на политика. S&P отбелязват също, че външните рискове са управляеми, въпреки нарастващите дефицити по текущата сметка на фонда на покачващите се цени на храните и енергията, и бавното възстановяване в туристическия сектор. От рейтинговата агенция очакват, че в периода до 2025 г. притокът на средства от предишната и настояща Многогодишна финансова рамка на ЕС, както и допълнителните средства по новия инструмент „Следващо поколение ЕС“, ще осигурят солидна основа за укрепване на икономическия растеж. В съобщението се казва, че рейтинговата агенция би повишила кредитния рейтинг при присъединяването на България към Еврозоната, както и при съществено подобрение на баланса по текущата сметка. S&P биха понижили рейтинга, в случай че военният конфликт в Украйна доведе до ограничаване на икономическия растеж на България в средносрочен период.

„БАКР – Агенция за кредитен рейтинг“ (БАКР) потвърди непоисканите дългосрочен държавен кредитен рейтинг нВВВ и краткосрочен държавен кредитен рейтинг нА-3 на Република България и свързаната с тях „стабилна“ перспективата. Стабилната перспектива отразява мнението на БАКР, че рисковете за рейтинга на България са балансираны. На фона на шока от високата инфлация и несигурността, произтичаща от воения конфликт в Украйна, българската икономика запазва възходящ тренд на развитие, определян от устойчиво вътрешно търсене. В опит да смекчи негативните ефекти за домакинствата и бизнеса от скока в цените фискалната политика остава разхлабена, но очакванията са бъдещото редовно правителство да се придържа към ангажимента за присъединяване на страната към Еврозоната, което ще изиска поетапна консолидация на бюджетните баланси с цел покриване на критериите за конвергенция. Въпреки рисковете пред международните търговски потоци, динамиката на платежния баланс предполага запазване на устойчива външна позиция и поддържане на високи нива на адекватност на резервите. Положително влияние върху рейтинга и/или перспективата на страната биха оказали следните фактори: изпълнение на важни структурни реформи за напредък в борбата с корупцията и върховенството на закона; ускоряване на процеса на реална конвергенция към средното за ЕС ниво на доходи; напредък в присъединяването към Еврозоната. Негативно влияние върху рейтинга и/или перспективата на страната биха оказали следните фактори: продължаващо разхлабване на фискалната политика, водещо до сериозен ръст в нивото на държавния дълг; възобновяване на външните дисбаланси и спад в международните резерви; появя на стрес във функционирането на финансовата система на страната.

Според вижданията на ПОАД, Фондът е редуцирал кредитния риск на портфейла при спазване на изискванията на Глава Четиридесета на Кодекса за социално осигуряване (КСО) с цел увеличаване на дела на инвестициите (дялови и дългови) във финансови инструменти, издадени от емитенти от държави – членки, държави, посочени в Наредба 29 на Комисията за финансов надзор и други чуждестранни емитенти, разрешени от Кодекса за социално осигуряване.

Към 31 декември 2022 г. делът на инвестициите (дялови и дългови) във финансови инструменти, издадени от емитенти от държави – членки, държави, посочени в Наредба 29 на Комисията за финансов надзор и други чуждестранни емитенти, разрешени от Кодекса за социално осигуряване, възлиза на 58.87% от финансовите активи отчитани по справедлива стойност в печалбата и загубата. Подробна информация за финансовите активи, издадени от емитенти от държави – членки, държави, посочени в Наредба 29 на Комисията за финансов надзор и други чуждестранни емитенти, разрешени от Кодекса за социално осигуряване, е посочена в пояснение 6.

Според вижданията на ПОАД Фондът е редуцирал кредитния риск (risk от невъзможност на издателя на ценни книжа да изпълни своите парични задължения) до минималното чрез извършвания кредитен анализ, диверсификацията на инвестициите, наблюденията на събитията и тенденциите в икономическите и политическите условия. Въпреки това няма сигурност, че тези действия ще предотвратят загуби възникнали от кредитен риск.

От началото на дейността си Фондът не е склучвал хеджиращи сделки чрез деривативни финансови инструменти.

Пазарният рисък, на който е изложен Фонда вследствие на използването на финансови инструменти, е рисък по-конкретно свързан с рисък от промени във валутния курс лихвен рисък и ценови рисък:

16.1.1. Анализ на пазарния рисък

Всички търгуеми финансови инструменти са изложени на пазарен рисък, който представлява рисъкът от повишаване или намаляване на тяхната пазарна стойност в следствие на бъдещи промени в пазарните условия. Финансовите инструменти се

оценяват по справедлива стойност и всички промени в пазарните условия се отразяват директно в Отчета за нетни активи на разположение на осигурените лица.

Притежаваните от Фонда финансови инструменти се управляват, отчитайки променящите се пазарни условия. Експозициите към пазарен риск се управляват в съответствие с утвърдените лимити, съобразени с изискванията на пенсионното законодателство. За намаляване на пазарния риск ПОАД се стреми максимално да диверсифицира инвестициите в портфейла спрямо определен икономически сектор, икономическа структура или емитент.

За периода от създаване на Фонда до 31 декември 2022 г., предвид харектера, структурата и обема на инвестициите, не е преценено като необходими и целесъобразно извършването на хеджиране на риска чрез използване на деривативни финансови инструменти.

За избягване на риска от концентрация, ПОАД се стреми да спазва заложените ограничения за инвестиране на активите на Фонда.

16.1.2. Валутен рисък

Фондът е изложен на валутен рисък при сключването на сделки в чуждестранна валута.

Към датата на приемане на финансовия отчет България продължава да има фиксиран курс към еврото, което премахва в значителна степен валутния рисък. Такъв рисък би възникнал при промяна на нормативно определения курс 1 евро към 1.95583 лв., за което ПОАД не разполага с информация.

Валутният рисък се измерва чрез количествено определяне на нетната експозиция към всяка валута различна от лев и евро като процент от нетните активи на Фонда. Към 31 декември 2022 г. нетната експозиция в щатски долари и швейцарски франкове е 17.90% от нетните активи на Фонда.

За да намали валутния рисък Фондът следи паричните потоци, които не са в български лева. Политиката по управление на валутния рисък, осъществявана от ПОАД, е да не се извършват значителни операции и да не се поддържат отворени позиции в чуждестранна валута различна от евро, поради което и нетните валутните курсови разлики са незначителни.

Финансовите активи, които са деноминирани в чуждестранна валута и са преизчислени в български лева, са както следва:

31.12.2022 г.	Позиции в лева '000 лв.	Позиции в евро '000 лв.	Позиции в щ. д. '000 лв.	Позиции в др. валути '000 лв.	Общо '000 лв.
Парични средства в каса и банка	30 380	4 417	5 632	197	40 626
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	11 853	33 444	-	-	45 297
Корпоративни облигации	117 221	63 631	-	-	180 852
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	-	42 126	17 488	-	59 614
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки	85 780	38 874	-	-	124 654
Акции и права	161 291	-	-	-	161 291
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	170 553	2 806	121	-	173 480
Акции и права на емитенти от чужбина	-	153 356	44 826	29 071	227 253
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове на емитенти от чужбина	-	41 049	10 990	-	52 039

31.12.2022 г.

	Позиции в лева '000 лв.	Позиции в евро '000 лв.	Позиции в щ. д. '000 лв.	Позиции в др. валути '000 лв.	Общо '000 лв.
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	-	216 577	122 716	-	339 293
Инвестиционни имоти	72 770	-	-	-	72 770
Вземания	32 678	3 834	-	-	36 512
Общо активи	682 526	600 114	201 773	29 268	1 513 681

31.12.2021 г.

	Позиции в лева '000 лв.	Позиции в евро '000 лв.	Позиции в щ. д. '000 лв.	Позиции в др. валути '000 лв.	Общо '000 лв.
Парични средства в каса и банка	114 242	15 989	55 205	-	185 436
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	22 917	10 337	-	-	33 254
Корпоративни облигации	91 408	64 216	-	-	155 624
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	-	34 199	3 605	-	37 804
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки	-	74 148	19 053	-	93 201
Акции и права	169 963	-	-	-	169 963
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	146 645	3 222	116	-	149 983
Акции и права на емитенти от чужбина	-	154 357	43 936	28 060	226 353
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове на емитенти от чужбина	-	13 086	15 278	1 911	30 275
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	-	162 195	123 853	-	286 048
Инвестиционни имоти	64 540	-	-	-	64 540
Вземания	30 646	3 631	1	-	34 278
Общо активи	640 361	535 380	261 047	29 971	1 466 759

16.1.3. Лихвен риск

Фондът не използва кредитно финансиране за дейността си, поради което пасивите на Фонда не са изложени на лихвен рисков.

Дейностите по управление на риска имат за цел оптимизирането на нетния доход от лихви при дадени пазарни лихвени равнища в съответствие с бизнес стратегиите на ПОАД. Процедурите по управление на лихвения рисков се прилагат от гледна точка на чувствителността на Фонда спрямо промени в лихвените равнища.

Лихвеният рисков се наблюдава и измерва чрез следните количествени методи – дюрация и рискова премия. Дюрацията е основната мярка за чувствителността на един инструмент към изменение на нивото на лихвените проценти. ПОАД използва метода на модифицираната дюрация да измери лихвения рисков, свързан с всеки инструмент, базиран на лихвен процент като облигации, лихвени суапи, фючърси, базирани на лихвени проценти, и фючърси базирани на облигации. Рисковата премия е разликата между доходността до падеж на корпоративна, община, или ипотечна облигация и доходността до падеж на ДЦК със сходен падеж. ПОАД анализира нивото на рисковата премия и нейното съответствие с кредитния рейтинг на емитента.

Действителният ефект зависи от множество фактори, които включват промените в лихвения процент, породени от чувствителността спрямо различните периоди или валути.

При нарастване на лихвите с 1.0% стойността на портфейла от дългови ценни книжа се понижава с 32 082 501.26 лв.

Дюрацията на дълговите ценни книжа на Фонда към края на 2022 г. е 4.44, спрямо 4.74 към края на 2021 г. Модифицирана дюрация на дълговите ценни книжа на Фонда към края на 2022 г. е 4.28, спрямо 4.64 към края на 2021 г.

В следващата таблица е показана информация за номиналните лихвени проценти на активите на Фонда:

31.12.2022 г.	Лихвен процент	Лихво носни '000 лв.	Безлих вени '000 лв.	Общо '000 лв.
Парични средства в каса и банка	-	-	40 626	40 626
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	от 1.500% до 5.750%	45 297	-	45 297
Корпоративни облигации	от 3.250% до 7.082%	180 852	-	180 852
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	от 2.700% до 10.750%	59 614	-	59 614
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки	от 2.550% до 4.375%	124 654	-	124 654
Акции и права	-	-	161 291	161 291
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	-	-	173 480	173 480
Акции и права на емитенти от чужбина	-	-	227 253	227 253
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове на емитенти от чужбина	-	-	52 039	52 039
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки	от 0.375% до 4.250%	339 293	-	339 293
Инвестиционни имоти	-	-	72 770	72 770
Вземания	от 0% до 4.00%	31 629	4 883	36 512
Общо активи		781 339	732 342	1 513 681
31.12.2021 г.	Лихвен процент	Лихво носни '000 лв.	Безлих вени '000 лв.	Общо '000 лв.
Парични средства в каса и банка	-	-	185 436	185 436
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	от 1.500% до 5.750%	33 254	-	33 254
Корпоративни облигации	от 2.800% до 7.000%	155 624	-	155 624
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	от 2.700% до 5.875%	37 804	-	37 804
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки	от 2.550% до 4.250%	93 201	-	93 201
Акции и права	-	-	169 963	169 963
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	-	-	149 983	149 983
Акции и права на емитенти от чужбина	-	-	226 353	226 353
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове на емитенти от чужбина	-	-	30 275	30 275

31.12.2021 г.

	Лихвен процент	Лихво носни '000 лв.	Безлих вени '000 лв.	Общо '000 лв.
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки	от 0.375% до 5.500%	286 048	-	286 048
Инвестиционни имоти	-	-	64 540	64 540
Вземания	от 0% до 4.00%	29 609	4 669	34 278
Общо активи		635 540	831 219	1 466 759

Към края на 2022 г. Фондът притежава двадесет финансова инструмента с плаващ лихвен процент – облигации на Форуком Фонд Имоти АД, Рой Пропърти Фънд, Загора Фининвест АД, Черноморски Холдинг АД, Парк АДСИЦ, Нео Лондон Капитал АД, Селена Холдинг АД, Холдинг Варна АД, Недвижими Имоти София АДСИЦ, Болкан Енд Сий Пропъртис АДСИЦ, Мъни Плюс Мениджмънт АД, Зенит Инвестмънт Холдинг АД, Индъстри Дивелъпмънт Холдинг, Финанс Асистанс Мениджмънт АДСИЦ, М Сат Кейбъл ЕАД, Варна Риълтис ЕАД, Екип-98 Холдинг АД, Холдинг Нов Век АД, Актив Пропъртис АДСИЦ, Кей Би АгроИндъстри ЕАД.

16.1.4. Ценови риск

Основния ценови риск, на който е изложен Фондът, е свързан с инвестициите в капиталови ценни книжа. Справедливата стойност на тези финансова инструменти се влияе от промени в пазарните равнища на съответните ценни книжа, което от своя страна рефлектира върху доходността на Фонда.

ПОАД измерва ценовия риск на инвестициите чрез приложимия за съответния пазар количествен метод - историческа волатилност, измерена чрез стандартно отклонение за период един месец.

Стандартното отклонение на Фонда за 2022 г. е 4,28%, спрямо 2.64% за 2021 г.

16.1.5. Анализ на кредитния риск

При управление на кредитния риск ПОАД наблюдава риска от неизпълнение на ангажименти от страна на контрагенти при операции с финансови инструменти.

При наблюдението на рисковите експозиции се отчитат колебанията в справедливата стойност на финансовите инструменти. През разглеждания период кредитният риск при някои от компаниите-емитенти на ценни книжа, в които са инвестиирани средства на осигурените лица, е висок. Налице са, както ликвидни проблеми, които възпрепятстват нормалното погасяване на дължимите лихви и/или главници по издадените облигации, така и влошени финансови показатели, отнасящи се до рентабилността и финансовата задължнялост на емитентите. Общо дълговите ценни книжа представляват 49.53% от активите, като 45.16% от тях са издадени или гарантирани от държави членки, централните им банки, държави посочени в наредба на КФН, от ЕЦБ и/или ЕИБ или с обезпечение недвижим имот или застраховка, а 4.37% са необезпечени. Финансовото състояние на дължниците се анализира на база на текущите им финансови отчети, друга достъпна за кредиторите информация, както и посредством директни срещи с ръководствата на компаниите емитенти с цел изясняване на перспективите пред тях и възможностите за погасяване на задълженията. За разглеждания период кредитният риск за управлявания портфейл като цяло е нисък, предвид обстоятелството, че въпросните проблемни емисии заемат относително нисък дял в него (под 1%). Фондът се стреми да ограничава кредитния риск чрез осъществяване на сделки приоритетно с контрагенти, притежаващи висок кредитен рейтинг, а когато е необходимо изисква и адекватни обезпечения. В случай на необходимост се предприемат всички законови мерки с цел да се защитят в максимална степен интересите на осигурените лица. През

2022 г. бяха извършени обезценки на определени активи. С оглед спазване на принципа на предпазливост и отразяване на върното и точно състояние на активите и пасивите на УПФ „ЦКБ- Сила“ беше направена оценка на възстановимата стойност на вземанията от емитенти на облигации, в резултат на която са отчетени разходи за обезценка на просрочени вземания в размер на 172 хил. лв. за 2022 г. и отразени приходи от обръщане на обезценки на събрани вземания в размер на 159 хил. лв.

Обезпеченията по просрочените вземания ниво 3 са както следва:

Еmitent	Emisия	Общ размер на емисията (в хил. лв.)	Размер на вземането на Фонда/ (в хил. лв.)	Размер на вземането, нетно от обезценка	Кратко описание на обезценката
ХЕЛТ ЕНД УЕЛНЕС АДСИЦ	BG2100005094	29 337	6 775	3 356	Недвижими имоти

През 2022 г. са преструктуирани следните емисии ценни книжа:

Емисия	ISIN	Валута	Притежаван номинал към 31.12.2022г.	Купон		Падеж	
				Към 31.12.2021г.	Към 31.12.2022г.	Към 31.12.2021г.	Към 31.12.2022г.
Авто Юнион АД	BG2100025126	BGN	468 382	4.50%	4.00%	10.12.2022	10.12.2027
Холдинг Варна АД	BG2100012140	EUR	500 000	5.40%	6.4640% 12m EURIBOR + 3.60%, не по-малко от 2.70%	12.12.2022	12.12.2027
СЛС Холдинг АД	BG2100004170	BGN	1 498 000	3.50%	3.50%	22.03.2022	22.03.2027
EuroHold Bulgaria AD	XS1731768302	EUR	7 850 000	6.50%	6.50%	07.12.2022	07.06.2026

Кредитният рисък относно пари и парични еквиваленти се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация и висока външна оценка на кредитния рейтинг. Средствата в размер на 40 626 хил. лв. са по разплащателните сметки на Фонда в Юробанк България АД.

Кредитният рейтинг на инвестициите на Фонда е представен в следващата таблица:

Емисия	Рейтинг	Рейтингова агенция
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата		
XS2536817211	BBB	S & P
XS2536817484	BBB	S & P
BG2040019213	BBB	S & P
BG2040210218	BBB	S & P
BG2040014214	BBB	S & P
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ		
XS1811852109	Aaa	Moody's
XS2010026214	Baa2	Moody's
XS1713475306	Baa2	Moody's
US298785GJ95	AAA	Fitch
US298785HV15	AAA	Fitch
XS2027596530	BBB-	Fitch
XS1060842975	BBB-	Fitch
XS2471549654	Baa2	Moody's
XS1599193403	BBB-	Fitch
XS1312891549	BBB-	Fitch
XS1420357318	BBB-	Fitch
XS2109812508	BBB-	Fitch
US676167BX63	AA+	S & P
XS1934867547	BBB-	Fitch
XS1892141620	BBB-	Fitch
XS2161992511	Baa2	Moody's
US298785JA59	AAA	Fitch
US298785HD17	AAA	Fitch
XS1129788524	BBB-	Fitch
US298785GQ39	AAA	Fitch
US298785HM16	AAA	Fitch
XS1768067297	BBB-	Fitch
XS1117298916	Baa2	Moody's
XS1713462668	Baa2	Moody's
XS1501554874	A-	Fitch
XS1843434876	Baa2	Moody's
XS2178857954	BBB-	Fitch
XS1696445516	Baa2	Moody's
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки		
XS1877938404	B+	S & P
US900123CX69	B3	Moody's
XS2050982755	B	S & P
XS2270576700	B	S & P
US91282CFT36	Aaa	Moody's
XS1807201899	B	S & P
XS2010031990	B+	S & P
US91282CFP14	Aaa	Moody's
US91282CFQ96	Aaa	Moody's
Корпоративни облигации		
XS1731768302	B	Fitch
BG2100010110	BBB-	BCRA
BG2100025126	BB+	BCRA
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина		
US023135CP90	A1	Moody's

31.12.2022 г.	До 3 м.	3 -6 м.	6м –1г.	1 -5 г.	Над 5 г.	Без матуритет	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Вземания	14 369	18 787	3 356	-	-	-	36 512
Общо активи	54 995	18 787	16 128	401 108	335 830	686 833	1 513 681
31.12.2021 г.	До 3 м.	3 -6 м.	6м –1г.	1 -5 г.	Над 5 г.	Без матуритет	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Парични средства в каса и банка	185 436	-	-	-	-	-	185 436
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	-	-	11 688	21 566	-	33 254
Корпоративни облигации	1 512	898	14 603	63 864	74 747	-	155 624
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	-	-	15 286	9 080	13 438	-	37 804
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни и техните централни банки	-	-	-	67 692	25 509	-	93 201
Акции и права	-	-	-	-	-	169 963	169 963
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	-	-	-	-	-	149 983	149 983
Акции и права на емитенти от чужбина	-	-	-	-	-	226 353	226 353
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове на емитенти от чужбина	-	-	-	-	-	30 275	30 275
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	-	-	3 625	167 179	115 244	-	286 048
Инвестиционни имоти	-	-	-	-	-	64 540	64 540
Вземания	11 263	19 659	3 356	-	-	-	34 278
Общо активи	198 211	20 557	36 870	319 503	250 504	641 114	1 466 759

Дружеството извършва регулярно анализ на съответствието на активите и пасивите на Фонда и достатъчната наличност на ликвидни средства за посрещане на текущите плащания. На база на акционерски изчисления ръководството на Дружеството очаква предстоящите плащания в срок от една година да са в размер на 125 млн. лв., включително средствата на осигурените лица, които ще бъдат прехвърлени в други пенсионни фондове и във Фонда за изплащане на пожизнени пенсии и във Фонда за разсрочени плащания. Концентрацията на пенсионните плащания към осигурени лица се очаква да настъпи след двадесет и две години на база на акционерското предположение, че 58.03% от осигурените в момента лица ще придобият право на пенсия след около двадесет и две години.

16.2. Анализ на ликвидния риск

ПОАД и Фондът следват задълженията за ликвидност, произтичащи от раздел IV на Наредба № 10 от 29.06.2021 г. за изискванията към границата на платежоспособност и собствените средства на пенсионно-сигурителното дружество, към неговата оздравителна програма и към минималните ликвидни средства на дружеството и на управляваните от него фондове (Наредба №10 на КФН)

За да се избегнат ликвидни проблеми се извършва контрол и оценка на ликвидността и паричните потоци на Фонда, като се предприемат и активни действия.

Върху ликвидността на Фонда се извършва ежедневно наблюдение. ПОАД следи изходящите и входящи парични потоци на ежедневна база.

ПОАД наблюдава и измерва ликвидния риск на база историческите входящи и изходящи парични потоци и изготвяната ежедневно пет-дневна прогноза за паричните потоци, свързани с дейността. На база на този анализ, ПОАД определя минимален праг на ликвидни парични средства и парични еквиваленти в портфейлите на управляваните фондове.

При констатиране на ликвидни проблеми е изградена процедура по уведомяване на заинтересованите лица от лицето отговорно за управлението на риска и лицето от специализираната служба за вътрешен контрол, определено да следи за спазване на изискванията на Наредба № 10 на КФН. Отговорните лица са Изпълнителните директори, инвестиционния консултант и Съвета по инвестициите.

От започване на дейността на Фонда не е отчетен недостиг на ликвидни средства или затруднения при покриване на задълженията му.

През отчетния период фондът не е ползвал външни източници за осигуряване на ликвидни средства, като е изпълнявал своите текущи задължения в срок.

Всички текущи пасиви на Фонда са нелихвоносни и са с остатъчен матуритет до 1 месец.

16.3. Анализ на концентрационния риск

Концентрационният риск представлява рисъкът от концентриране на инвестиции в даден сектор от икономиката, валута, географска локация или един емитент. ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД, придържайки се стриктно към съществуващите регулатии, касаещи инвестиционната дейност на пенсионните фондове в България, се стреми да инвестира средствата на осигурените лица в УПФ „ЦКБ – Сила“ диверсифицирайки портфейла от активи по всеки един от споменатите по-горе компоненти. За целта се подбират ценни книжа както с фиксиран, така и с променлив доход. Книжата с фиксиран доход представляват облигации на държави или компании, отличаващи се със стабилност и предлагачи очаквана възвръщаемост, която има потенциал да изпревари темпа на инфляция през следващите години, като по този начин спомогне за постигане на положителна реална доходност от портфейла като цяло. Книжата с променлив доход са предимно на утвърдени или перспективни български компании, при които са налице възможности за постигане на растеж, изпреварващ този на БВП на страната.

По отношение на валутната диверсификация се акцентира върху активи деноминирани в лева и евро, тъй като задълженията на Фонда са изразени в тези валути. Освен в тях, към 31.12.2022 г. присъстват и активи, деноминирани в щатски долари и швейцарски франкове.

По отношение на географската диверсификация – приоритетно се инвестира на пазарите в България, както и на тези в страни от Централна и Източна Европа предвид

очакванията за изпреварващ растеж през следващите години спрямо развитите пазари от Западна Европа и САЩ.

По отношение на концентрацията на активи, издадени от един емитент – ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД стриктно спазва заложените нормативни ограничения в законодателството, регламентиращо дейността на ФДПО и не допуска надвишаване на разрешените лимити.

16.4. Анализ на рисковете, свързани с войната в Украйна

Основен риск, пред който е изправено Дружеството е пазарния риск.

На 24.02.2022 г. Руската Федерация започна бойни действия на територията на Украйна, които продължават и до сега.

САЩ и Европейският съюз предприеха санкции и ограничения спрямо Руската Федерация.

Фондът няма експозиции в руски и украински корпоративни финансови инструменти или финансови инструменти, издадени от Руската Федерация и Република Украйна. Фондът няма експозиции във валута - руски рубли и украински гривни.

Конфликтът между Руската Федерация и Украйна не засяга пряко инвестициите в портфейла на Фонда и няма преки последствия върху нетните му активи.

Очакванията на участниците на финансовите пазари в краткосрочен план са негативни, поради което се наблюдава засилена волатилност на цените на финансовите инструменти на пазарите в света, в това число на САЩ и Европа.

Поради силно диверсифицирания портфейл на Фонда и като цяло консервативното инвестиране на средствата на осигурените лица, въздействието на волатилността на пазарите, измерено с пазарния и ценови риск, свързан с финансовите активи на Фонда, към момента се отразява в по-малка степен в сравнение с пенсионно-осигурителния бранш в България, като цяло.

Въздействието на събитията, свързани с военния конфликт върху общата икономическа ситуация може да наложи преразглеждане на някои допускания и преценки. Това може да доведе до съществени корекции на балансовата стойност на определени активи и пасиви в рамките на следващата финансова година. На този етап ръководството не е в състояние надеждно да оцени потенциалното въздействие, тъй като събитията се развиват ежедневно.

Ръководството на Дружеството ще продължи да следи развитието на конфликта между Руската Федерация и Украйна и ще предприеме всички възможни мерки, за да ограничи размера на непrekия ефект върху нетните активи на Фонда.

Поради високата волатилност на финансовите пазари ПОАД „ЦКБ-СИЛА“ подхожда консервативно при инвестиции във финансови инструменти. Портфейлът на Фонда е добре диверсифициран и при допускане за покачване на основните лихвени нива с 1 процентен пункт и понижаване на цените на инвестициите в дялови ценни книжа с 5 процентни пункта, в условията на конфликт в Украйна, не се забелязва съществено отклонение на данните за 2022 г. спрямо тези от 2021 г.

	2022г.	2021г.
Стойност на дял	2.04582	2.11045
Стойност на един дял при допускане за покачване на основните лихвени нива с 1 процентен пункт	1.99705	2.06670
Стойност на един дял при допускане за понижаване на цените на инвестициите в дялови ценни книжа с 5 процентни пункта	1.98031	2.05149

Стойност на един дял при допускане за покачване на основните лихвени нива с 1 процентен пункт и понижаване на цените на инвестициите в дялови ценни книжа с 5 процентни пункта	1.93677	2.00904
Изменение в стойността на един дял при допускане за покачване на основните лихвени нива с 1 процентен пункт	-2.38%	-2.07%
Изменение в стойността на един дял при допускане за понижаване на цените на инвестициите в дялови ценни книжа с 5 процентни пункта	-3.20%	-2.79%
Изменение в стойността на един дял при допускане за покачване на основните лихвени нива с 1 процентен пункт и понижаване на цените на инвестициите в дялови ценни книжа с 5 процентни пункта	-5.33%	-4.80%

16.5. Анализ на регуляторен и политически рисък

Регулаторният и политическият рисък са рискове, които са взаимно свързани и се отнасят до неблагоприятна промяна в нормативните разпоредби и вземане на политически решения, които да се отразят негативно на дейността, стойността на активите на управляваните фондове и съответно средствата на осигурените лица.

16.6. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Фонда могат да бъдат представени в следните категории:

	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Финансови активи		
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	1 363 773	1 182 505
Кредити и вземания	36 470	33 520
Парични средства	40 626	185 436
Финансови пасиви		
Задължения	5 454	3 469

17. Политика и процедура за управление на нетните активи

Целите на ПОАД по отношение управлението на нетните активи са:

- Постигане на оптимална доходност, съразмерна с поемането на умерен риск за осигурените лица;
- Спазване на нормативните изисквания;
- Поддържане на висока ликвидност;
- Адекватно съотношение между вложените парични средства в ценни книжа и паричните инструменти.

Управлението на активите на Фонда, използването им за генериране на доход се извършва от „Мениджър Управление на Портфейли“ и Инвестиционния консултант на ПОАД в съответствие с нормативната уредба, Правилата на Фонда, под наблюдението на специализирана служба „Вътрешен контрол“, Риск мениджър и активното взаимодействие с Дирекция „Финансово счетоводна“ съгласно правилата за вътрешната структура и вътрешния контрол на ПОАД.

18. Определяне на справедлива стойност

Справедливата стойност на финансовите активи и пасиви търгувани на активни пазари (каквото са публично търгуемите ценни книжа) е базирана на пазарни котировки към последна дата на търгуване за годината. Финансов актив се счита за търгуван на активен пазар, ако пазарните котировки са налични от борси, дилъри, брокери и т.н., тези цени се представят като реални и редовно осъществявани пазарни сделки.

При оценката на справедливата стойност на финансовите активи към 31 декември 2022, Фондът е приел следните критерии за определяне на активен пазар: среден брой склучени сделки най-малко 21 бр. за предходния тримесечен период и над 0.80% от средния Free Float изтъргуван обем за същия период, като двете условия се прилагат кумултивно.

Справедливата стойност на финансови активи, които не се търгуват на активен пазар се определя чрез използване на техники за оценка. Фондът използва различни методи за оценка и предположения, базирани на пазарни условия, съществуващи към края на годината.

Фондът е приел измененията в МСФО 13 и МСФО 7, в сила от 1 януари 2009 г., което изисква Фондът да класифицира оценяването по справедлива стойност чрез използване на йерархия на оценките по справедлива стойност, която отразява значимостта на входните данни, използвани при определяне на оценките. Йерархията на справедливите стойности има следните нива:

- Ниво 1 - входящите данни на ниво 1 са котираните (некоригирани) цени на инструменти на активните пазари за идентични финансови инструменти;
- Ниво 2 - входящите данни на ниво 2 са входящи данни за даден актив или пасив, различни от котираните цени, включени в ниво 1, които пряко или косвено са достъпни за наблюдение. Тази категория включва инструменти, оценявани използвайки: котирани цени на подобни активи или пасиви на активни пазари; котирани цени на идентични или подобни активи или пасиви на пазари, които не се считат за активни; други техники за оценяване, където всички значими входящи данни са пряко или косвено достъпни за наблюдение, използвайки пазарни данни;
- Ниво 3 - входящите данни на ниво 3 са ненаблюдаеми входящи данни за даден актив или пасив. Тази категория включва всички инструменти, при които техниката за оценяване не включва наблюдаеми входящи данни и ненаблюдаемите входящи данни имат значителен ефект върху оценката на инструмента. Тази категория включва инструменти, които се оценяват на базата на котирани цени на подобни инструменти, където значителни ненаблюдаеми корекции или предположения се изискват за да отразят разликите между инструментите;

Нивото в йерархията на справедливите стойности, в рамките на която се категоризира оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват, се определя въз основа на най-ниския елемент от нивото, който е от значение за оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват. За тази цел значението на даден елемент се оценява като се съпоставя с оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват. Ако при оценяването на справедливата стойност бъдат използвани наблюдаеми елементи, които се нуждаят от значително коригиране, основано на ненаблюдаеми елементи, такова признаване е от ниво 3. За оценяването на значението на даден елемент за оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват е необходимо да бъдат взети предвид специфичните за даден актив или пасив фактори.

Следващата таблица представя анализ на юерархията за отчитане по справедлива стойност на финансовите активи на Фонда по видове към 31 декември 2022:

	Ниво 1 ‘000 лв.	Ниво 2 ‘000 лв.	Ниво 3 ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
Групи финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата				
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	45 297	-	-	45 297
Корпоративни облигации	168 890	-	11 962	180 852
Корпоративни облигации в чужбина	46 924	-	12 690	59 614
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни	124 654	-	-	124 654
Акции и права	139 972	-	21 319	161 291
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми	159 981	-	13 499	173 480
Акции и права в чужбина	225 004	-	2 249	227 253
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми в чужбина	52 039	-	-	52 039
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавни членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки	339 293	-	-	339 293
Общо финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	1 302 054	-	61 719	1 363 773

Следващата таблица представя анализ на юерархията за отчитане по справедлива стойност на финансовите активи на Фонда по видове към 31 декември 2021:

	Ниво 1 ‘000 лв.	Ниво 2 ‘000 лв.	Ниво 3 ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
Групи финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата				
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	33 254	-	-	33 254
Корпоративни облигации	143 610	-	12 014	155 624
Корпоративни облигации в чужбина	24 366	-	13 438	37 804
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни	93 201	-	-	93 201
Акции и права	134 670	-	35 293	169 963
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми	149 983	-	-	149 983
Акции и права в чужбина	226 353	-	-	226 353
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми в чужбина	30 275	-	-	30 275
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавни членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки	286 048	-	-	286 048
Общо финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	1 121 760	-	60 745	1 182 505

Техники за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Следната таблица представя техниките за оценяване, използвани при оценяването на справедливите стойности на Ниво 3, както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни:

Вид на финансия инструмент	Справедлива стойност на 31.12.2022 '000 лв.	Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
Акции	-	<i>Метод на дисконтираните парични потоци</i>	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент и очаквания темп на растеж	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до по-ниска справедлива стойност; Увеличаване на очаквания ръст ще доведе до по-висока стойност.
Акции	37 067	<i>Метод на нетната балансова стойност на активите</i>	НСА не е пазарна оценка на активите. Данните се изчисляват от последните публикувани финансови отчети на Дружествата без допълнителни корекции в стойността на позициите от отчета	Чувствителна разлика м/у оценката на активите и пазарните стойности на оценяваните активи.
Корпоративни облигации	24 652	<i>Метод на дисконтираните парични потоци</i>	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до по-ниска справедлива стойност;

Вид на финансия инструмент	Справедлива стойност на 31.12.2021 '000 лв.	Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
Акции	2 351	<i>Метод на дисконтираните парични потоци</i>	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент и очаквания темп на растеж	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до по-ниска справедлива стойност; Увеличаване на очаквания ръст ще доведе до по-висока стойност.
Акции	32 942	<i>Метод на нетната балансова стойност на активите</i>	НСА не е пазарна оценка на активите. Данните се изчисляват от последните публикувани финансови отчети на Дружествата без допълнителни корекции в стойността на позициите от отчета	Чувствителна разлика м/у оценката на активите и пазарните стойности на оценяваните активи.
Корпоративни облигации	25 452	<i>Метод на дисконтираните парични потоци</i>	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до по-ниска справедлива стойност;

Справедливи стойности от Ниво 3

Равнение на справедливите стойности от Ниво 3

Следната таблица представя равнение на движението от началното салдо до крайното салдо на справедливите стойности от Ниво 3.

	Акции Корпоративни облигации	'000 лв.	'000 лв.
Салдо на 1 януари 2022		35 293	25 452
Печалби, включени в отчета за промени в нетните активи на разположение на осигурените лица		739	(1 523)
Покупки		946	-
Продадени и падежирали		-	(34)
Изходящи трансфери от Ниво 3		(19 920)	(11 163)
Входящи трансфери към Ниво 3		20 009	11 920
Салдо на 31 декември 2022		37 067	24 652

19. Събития след края на отчетния период

В този период е възникнало следното значително некоригиращо събитие:

През месец март 2023 в САЩ подадоха молби за фалит две банки- Silicon Valley Bank и Signature Bank. Фондът няма депозити и експозиции в акции или корпоративни финансови инструменти издадени от Silicon Valley Bank и Signature Bank. Фалитът на двете банки не засяга пряко инвестициите в портфейла на Фонда и няма преки последствия върху стойността на нетните му активи.

Поради силно диверсифицирания портфейл на Фонда и като цяло консервативното инвестиране на средствата на осигурените лица, въздействието на волатилността на пазарите, измерено с пазарния и ценови рисък, свързан с финансовите активи на Фонда, към момента се отразява в по- малка степен в сравнение с пенсионно-осигурителния бранш в България, като цяло.

След края на отчетния период не са настъпили други събития, които да налагат допълнителни корекции и/ или оповестявания във финансовия отчет на Фонда.

20. Одобрение на финансия отчет

Финансовият отчет към 31 декември 2022 г. (включително сравнителната информация) е одобрен от Управителния съвет на 15 март 2023 г.